Է ՏԱՐԻ 2015 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 25 ՀՈՌԻ 4383—Հ. Տ. 4 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1890 — Ն. Տ. 16 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1890 — ՀԻՃՐ. 1 ՌԷՊԻՒԼ ԷՎՎԷԼ 1308 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

Նամակ կամ որ եւ իցէ գրութիւն պէտք է ուղղել
առ Խմբագրութիւն
Արեւելք Օրագրի
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعليه ده غلطه ده نورادونكيان خانده آره‌وك
غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան [illegible]	160
» » [illegible]	80
» » [illegible]	40
Գաւառաց » [illegible]	200
» » [illegible]	100
Օտար երկիրներ տարեկան ֆրանք	56
» [illegible]	28

[illegible]

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 4 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, 1890

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՒՍՏՐԻԱ-ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ

Թրանսիլվանիոյ Ռումէնք Հապսպուրկեան Տէրութեան հունգարական բաժնին մէջ կը գտնուին։ Այս Ռումէնք ցայս վայր ձեռնպահ կը կենային խորհրդարանական և քաղաքային ընտրութեանց և գործողութեանց մէջ, բայց վերջին օրերս որոշեցին թողուլ այս ընթացք, և գործօն դեր մը ստանձնել։ Հոկտ. 15/27ին մեծ ժողով մը պիտի ընեն, և այս մասին պէտք եղած որոշումները պիտի քուէարկեն։ Կ'ուզեն այժմեան օրինական պայմանաց այնպիսի բարեփոխում մը, յորում Թրանսիլվանիա եւ Հունգարիա միեւնոյն վարչական շրջանակին մէջ չգտնուին այլ եւս, նկատելով որ Ռումէնք և Մաճառք դիւրաւ չեն հաշտուիր, և սաստիկ հակակրութիւն կը տիրէ իրենց միջեւ։

Թայմզի թղթակիցն որ այս լուրը կը հեռագրէ Վիեննայէ՝ կ'ըսէ թէ Թրանսիլվանիոյ մէջ շատ մը ժողովուրդներ կան բնակեալ. «Մաճառներէն և Ռումէններէն զատ, և չյիշելով Գնչուներն, Հայերն և Պուլկարները, Թրանսիլվանիոյ մէջ կան մանաւանդ քանի մը հարիւր հազար Սաքսոնք, երկրին վաղեմի գերման գաղթականաց սերունդք, որք իրենց ցեղային ինքնուրոյն հանգամանքը պահած են ամբողջովին։

«Այս Սաքսոնաց վարչական շրջանակին մաճառացումը գերմանաբնակ գաւառներուն մէջ դժգոհութիւն յարոյց, որուն մերթ ընդ մերթ արձագանգ տրուեցաւ Հունգարիոյ խորհրդարանին մէջ։ Ցայս վայր Փէշթայի կառավարութիւնը, մանաւանդ Պ. Թիսայի վարչութեան ներքեւ, զլացած էր գոհացում տալ Սաքսոնաց. բայց երբ Սափարի կոմս յիշխանութիւն անցաւ, զրուցուեցաւ թէ այս Սաքսոնաց խնդիրներէն ոմանք մաճառ կառավարութեան կողմէ ի նկատ պիտի առնուին։ Հիմա կ'ըսուի թէ նախարարապետն որոշած է Թրանսիլվանիոյ Գերմաններուն կատարեալ առանձնաշնորհում տալ իրենց Համալսարանին պատկանեալ գոյից և ստացուածոց մատակարարութեան մասին։ Երկար ժամանակէ ի վեր Սաքսոնք կը պահանջէին այս իրաւունք, որոյ գոհացմամբ շատ մը դժգոհութիւն կը վերնայ մէջտեղէն, և մաճառական վարչային իրաւանց ալ վնաս չի տրուիր ամենեւին։ Ռումէնաց հետ գուշակեալ դժուարութեանց առջեւ, ի Փէշթա զօրաւորագոյն փափաք մը կ'երեւի սիրաշահելու Սաքսոններն, որք միշտ օրինապահ և աշխատասէր տարր մը հանդիսացած են Հունգարիոյ բաժնին մէջ։»

* *

Փէշթայէ կը ծանուցուի թէ ազատ-որմնադրական դէպք մը որ այս օրերս տեղի ունեցաւ՝ ուշագրաւ է անոր զի յոյս կուտայ բարւոքման Հունգարիոյ և Սերպիոյ յարաբերութեանց, զորս աւելի մտերմացնելու ջերմ բաղձանք յայտնած էր Հունգարիոյ նոր վարչապետ Սափարի կոմս, Դանուբի Երկաթեայ Դրանց ժայռերն ու պատուարները քանդելու աշխատութեանց սկսմանն առթիւ։

Ցարդ Պելկրատի մէջ ազատ-որմնադիրք մէկ օթեակ միայն ունէին, հիմնեալ ընդ հովանաւորութեամբ Իտալիոյ Մեծ Արեւելից։ Այս սերպ օթեակին անդամք ոմանք, Սերպիոյ քանի մը նշանաւոր քաղաքական և գիտնական մարդոց հետ խորհրդակցութեամբ, այս օրերս հիմնեցին նոր օթեակ մը, որ Հունգարիոյ Մեծ Օթեակին հովանաւորութեան ներքեւ պիտի գտնուի։ Սերպ անդամոց ընդունելութիւնը Փէշթայի որմնադրական տաճարին մէջ տեղի ունեցաւ մեծաւ հանդիսութեամբ, և մաճառ ազատ-որմնադիրք կ'ըսեն թէ Պելկրատի և Փէշթայի միջեւ այս նոր կապ յոյժ նպաստաւոր ազդեցութիւն մը պիտի ընէ երկուց երկրաց քաղաքական յարաբերութեանց վրայ։

ԻՏԱԼԵԱՆ ՎԱՆՕՐԷԻՑ ԽՆԴԻՐԸ

Նափոլիէ անգլ. լրագրաց տրուած տեղեկութեանց նայելով, «Ողջ Թաղուածներու» (Sepolti Vivi) վանքին մէջ կրօնաւորուհիք բացարձակապէս առանձնացեալ կ'ապրէին, իրենց բնակարանք առողջապահական պայմանաց բոլորովին հակառակ վիճակի մէջ կը գտնուէին, բարեկամներու կամ բարեկամուհիներու հետ չէին կրնար բնաւ տեսնուիլ, ամէն զբաղումէ բացարձակ զրկուած էին, և ոմանք ապուշցած էին այսպիսի կենցաղավարութեամբ։ Վանքին բովանդակ ընթացքն հակառակ էր վանական հաստատութեանց օրէնքին, որ 1861էն ի վեր նոր միաբանուհիներու ընդունելութիւնը կ'արգիլէր։ Վանքը պիտի պարպուի, և դատական գործողութիւնք պիտի կատարուին։ Եկեղեցական իշխանութիւնք պատասխանատու կը ճանչուին այս գործողութեանց նախաձեռնութիւնը կառավարութեան վրայ թողելուն համար։ Այս միաբանութեան լուծումն օրինական եղանակաւ պիտի հռչակուի։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Պերլինի առեւտրական նախարարութեան պաշտօնարանին մէջ կը յօրինուին պէտք եղած ծրագիրք՝ գործաւորներուն համար աժան վարձքով բնակարաններ պատրաստելու նպատակաւ։ Կառավարական դրամագլխով պիտի կառուցուին կարգ մը շէնքեր գործաւորաց բնակութեան յարմար, և սովորականէն շատ պակաս գնով վարձու պիտի տրուին գործաւորներուն միայն։ Այս ծրագիրք շաբթուս մէջ Վիլհէլմ կայսեր վաւերացման պիտի ենթարկուէին, որ այս գործաւորական խնդիրն իւր ամեն պարագայիւք իրեն համար անձնական խնդիր մ'ըրած է, և իւր քաղաքային դիւանին կցած է մի քանի տնտեսագէտ պաշտօնեայներ, որք միայն գործաւորական խնդրոյն վրայ իրեն տեղեկութիւն և գաղափար տալու պաշտօնն ունին։

—Մինիխի Ալկէմայնէ Ցայթունկը «Վիլհէլմ Ա. և Պիզմարք իշխան» խորագրով պատմական մեծ կարեւորութիւն ունեցող յօդուած մը կը հրատարակէ, որ նոյն ինքն Պիզմարք իշխանէն ներշնչեալ կը համարուի, քանի որ ինքն է միակ կենդանի վկայն պատմուած դէպքերուն։ Այս պատմութեան նայելով, 1862 սեպտ. ամսուն Պիզմարք իշխանին Պրուսիոյ նախարարապետութեան կոչուած պահուն, Վիլհէլմ Ա. այնքան ձանձրացած էր Պրուսիոյ Խորհրդարանին ընդդիմութենէն իւր զինուորական վերակազմութեան ծրագիրներուն որ՝ իշխանութենէ զզուած՝ հրաժարիլ կը մտադրէր, իւր նախորդին պէս։ Ցայնժամ Պիզմարք ամենամեծ ջանքեր ըրեր է կայսրն ետ կեցուցնելու համար այս դիտաւորութենէ, և յաջողեր է, յայտարարելով թէ ինք ո՛չ մէկ կուսակցութեան հիմնագրոյն պիտի հետեւի, այլ միայն քաղաքականութիւն Պետութեան ընդհանուր շահուց համաձայն պիտի ուղղէ։ Այդ օրուընէ կայսրն ու վարչապետը լիովին համաձայն ընթացեր են, և ցկեանս իրարմէ անբաժան մնացեր են։

—Գերմանացեղ դպրոցականք տարօրինակ սովորութիւններ ունենալ կը թուին։ Ի Վիեննա, աշակերտներ ինքնասպան կը լինին քննութեան մէջ չյաջողելնուն համար։ Ի Պերլին, ոչինչ բանի համար կը մենամարտին։ Պրուսիոյ կրթական նախարարութիւնը շրջաբերական մը ղրկեց դպրոցի տնօրէնութեանց, որով կը ծանուցանէ թէ պաշտօնական քննութեամբ հաստատուած է դպրոցականներու մէջ մենամարտի մը տեղի ունենալը։ Բ. կարգի տղայ մը և Գ. կարգի տղայ մը 12 քայլ հեռաւորութեամբ երիցս դնդակ արձակեր են իրարու վրայ, բայց հետեւանք չէ ունեցեր։ Ի պատիժ, երկոքին մենամարտիկներն և անոնց վկայք որք նմանապէս աշակերտներ էին՝ արտաքսեցան վարժարանէն, և իրենց արգիլուեցաւ նոյն կարգի հաստատութեան մը մէջ մտնել վերստին՝ առանց կրթական նախարարին յատուկ արտօնութեան։ Դպրոցի տնօրէնութեանց յորդոր կը կարդայ կրթական նախարարը՝ նոյն խստութիւնն ի գործ դնել, և աշակերտներուն հասկցնել մենամարտութեան բարոյական ծանրութիւնը։ Լրագիրք կը պահանջեն որ համալսարանականաց սրով մենամարտութիւնն եւս խիստ պատիժներով արգիլուի, և նմանապէս վերջ տրուի սպայից մենամարտութեան։

—Գերման լրագիրք կը շարունակեն հրատարակել գերման ազնուականութեան վերաբերեալ անախորժ արարք։ Պառոն ֆոն Էպէն ձերբակալեցաւ պանդոկի մը մէջ, անվայել վարմանց պատճառաւ, խնդրանօք իւր որդւոյն։ Իսկ կոմս ֆոն Քլայսթ-Լոօ, որոյ անվայել վարմունք պահպանողական լրագրաց կողմէ պախարակուած էին յական յանուանէ, և որ այս յայտնութեանց վրայ բանտարկուած էր, բանտին մէջ ինքնասպան լինել փորձեց, բայց բանտապահն ի դէպ ժամու հասաւ և կախուած տեղէն վար առաւ զինք։ Այս ազնուական ժամանակաւ յիմարանոցի մը մէջ փակուեր է եղեր։

ԱՒՍՏՐԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

Ռուս լրագիրք կը ծանուցանեն թէ Վոլհինիոյ նահանգին Ժիթոմիր քաղաքին մէջ Քրասնիքքի անուամբ աւստրիացի լրտես մը և Թուչինսքի անուամբ ռուսական զինուորական վարչութեան պաշտօնեայ մը ձերբակալուած են, որք ռուս բանակին գաղտնի կարգադրութեանց և ընդհանուր կացութեան վրայ տեղեկութիւններ կը հաղորդէին Վիեննայի կառավարութեան։ Քրասնիքքի ազգաւ լեհ է և սպայ աւստրեան բանակին մէջ։ Իւր լրտեսութիւնն սքօղելու համար, Ժիթոմիրի վաճառատան մը մէջ դրագրի պաշտօնն ստանձնած էր։ Այս երկու լրտեսք մեղսակիցներ ունենալ կը թուին, զորս փութով պնդութեամբ կը փնտռեն ռուս իշխանութիւնք։

ԶՕՐ. ԻԿՆԱԹԻԷՎ

Չկայ սլաւական ձեռնարկ մը որուն Զօր. Իկնաթիէվ բանիւ կամ գործով չմասնակցի։ Պելկրատի լրագիրք կը ծանուցանեն թէ Կ. Պոլսոյ նախկին դեսպանն այս օրերս անդամակցած է Սերպիոյ «Սուրբ Սավայի Ընկերութեան», որոյ վրայ կը խօսէինք անցեալ օր, վճարելով իւր առաջին տարեկան տուրքը կամ բաժնեգինն, 500 ֆրանք։

ԺՈՂՈՎՈՒՐԴՔ ՆԵՐ. ԱՍԻՈՅ

Ռուս լրագիրք կը ծանուցանեն թէ Անդրկասպեան երկրին մէջ բնակեալ պարսիկ վաչկատուն կամ վրանաբնակ ցեղեր ռուսական իշխանութեան ներքեւ մտնելու փափաք յայտնած են, և իրենց փափաքը Ցարին ներկայացնելու համար, պատգամաւորութիւն մը կազմած են, որ առաջիկայ ամսուն Փեթերսպուրկ կը հասնի։

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Ումպերթօ թագաւոր ի Պերլին այցելութեանն ի յիշատակ հասակի մեծութեամբ իւր իւղանկար մեծ կենդանագիրը պատրաստել տալով նուէր ղրկեց Վիլհէլմ կայսեր, հեռագրով մը որոյ մէջ ինքզինք գերման կայսեր հաւատարիմ բարեկամն և դաշնակիցը կ'անուանէ։ Այս կենդանագիր Իտալիոյ թագաւորը կը ներկայացնէ բրուսիացի հիւսար ձիաւորաց զօրապետի համազգեստով։

ԷՅՖԷԼԻ ԱՇՏԱՐԱԿԻՆ ՎՐԱՅ

Ահագին ժամացոյց մը հաստատեցաւ Էյֆէլի Աշտարակին երկրորդ յարկին վրայ, ժամացոյց որոյ ճօճանակին երկայնութիւնն է 115 մէթր, որ հետեւապէս մինչեւ երկու մէթր բարձրութեամբ գետին կը հասնի։ Ճօճանակին ծայրէն կախուած է պղպատեայ գունտ մը 96 քիլօ ծանրութեամբ։ Այս կերպիւ Էյֆէլի Աշտարակն աշխարհի վրայ մեծագոյն ժամացոյցի աշտարակ կը լինի։

Ի ՍՈՒՏԱՆ

Սուտանի սահմաններէն ներս զէնք, ռազմամթերք և ուտեստ կը մուծուին հակառակ անգլիական եւ եգիպտական իշխանութեանց դրած արգելքին։ Լոնտոնի կառավարութիւնն իտալեան կառավարութեան դիմելով, իւր աջակցութիւնը խնդրեց արգելքը խստիւ յարգել տալու համար. զի այս ընթացքով Սուտանցիք կրնան դուրսէն ոյժ առնուլ, և Սուտանի խաղաղացման գործն յանհունս կ'երկարի։

ԱՒՍՏՐԻԱԿԱՆ ԼՈՅՏ

Յայտնի է թէ Լոյտի Ընկերութիւնն Աւստրիոյ-Հունգարիոյ կառավարութենէն մեծկակ գումար մը նպաստ կ'ընդունի ամեն տարի, և թէ մաճառ կառավարութիւնն, յորմէ հետէ հունգարական շոգենաւային ընկերութիւն մը կազմուած է, կ'ուզէ խզել այն պայմանագիր որուն համեմատ տարեկան նպաստ մը կը վճարէ Լոյտին։ Այս մասին ի մօտոյ բանակցութիւնք պիտի վերսկսին Վիեննայի և Փէշթայի կառավարութեանց միջեւ։ Հետեւապէս, շատ չանցած Լոյտը պիտի վերածուի սոսկ աւստրեան ընկերութեան մը։ Մինչեւ երկու տարի, հունգարական Ատրիա նորակազմ շոգենաւային ընկերութիւնը Լոյտին պիտի կրնայ յաջորդել շատ մը նկատմամբք, և յաւարտ այն պայմանաժամուն, Լոյտի շոգենաւք այլ եւս չպիտի բանին հունգարական նաւահանգիստներու։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԱՓՐԻԿԷ

Վէյմարի Աշխարհագրական կաճառին խնամով կատարած քննութեանց համեմատ, Արեւելեան Ափրիկէի գերմանական մասն իբր 934,000 քառակուսի քիլոմէթր տարածութիւն ունի, այսինքն՝ գրեթէ կրկնապատիկն է գերման կայսրութեան, որոյ տարածութիւնն է 540,000 քառ. քիլոմէթր։ Եւ սակայն Գերմանք չեն գոհանար տակաւին։

—Ո՛չ թէ Տքթ. Փեթերս, այլ Կ. Պոլսոյ գերմանական դեսպանատան քարտուղար պարոն ֆոն Ռէտվից Արեւելեան Ափրիկէ (Զանզիպար) պիտի ղրկուի իբրեւ ընդհանուր հիւպատոս։

—Պարոն ֆոն Զոտէն Պերլինէ մեկնեցաւ՝ Մարսիլիոյ ճամբով Զանզիպար երթալու համար, ուր Արեւելեան Ափրիկէի գործոց ընդհանուր վիճակին վրայ քննութիւն մը պիտի կատարէ, և տեղեկագիր մը պիտի բերէ։ Այն տեղեկագրոյն հիման վրայ, գերման կառավարութիւնը պիտի յօրինէ և Ռայխսթակին վաւերացման ենթարկէ կատարեալ ծրագիր մը իւր ափրիկեան ստացուածոց ապագայ կառավարութեան համար։ Որովհետեւ Պարոն ֆոն Զոտէն այս կերպիւ սահմանեալ կը թուի Արեւելեան Ափրիկէի կառավարչի պաշտօնին, հաւանապէս ֆոն Վիսման ստորադաս պաշտօնով մը չուզեր վերադառնալ հոն ուր ցարդ կառավարչի աւագ պաշտօնը վարած էր։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԻՏԱԼԻԱ

Ստուգուած է թէ Անգլիոյ և Իտալիոյ բանակցութիւնք խզուած են, առանց համաձայնութիւն մը յառաջ բերելու Կարմիր ծովու եզերաց նկատմամբ։ Անգլիա բաւական երկիր կը թողուր Իտալիոյ իբրեւ ապահովութիւն Մասուայի իտալեան գաղթականութեան, բայց Քասալա քաղաքը կը վերապահէր Եգիպտոսի, թէեւ շատ ժամանակէ ի վեր Եգիպտացիք քաշուած են անտի՝ սուտանեան յարձակման պատճառաւ։ Պ. Քրիսփի Իտալիոյ թողուած արեւելեան Սուտանի մասովը չէր կրնար շատանալ, մինչ Լոնտոնի կառավարութիւնն եգիպտական կառավարութեան սեփականութեան իրաւունքները չէր կրնար զոհել Իտալիոյ, ո՛րչափ ևս յարգէ Իտալիոյ բարեկամութիւնն, ո՛րչափ ևս փափաքող լինի անվթար պահելու մտերմական յարաբերութիւններն իւր Միջերկրականի հաւատարիմ դաշնակցին հետ։ Գաղթասէր Իտալացիք իրաւունք կուտան Պ. Քրիսփի. իսկ այն Իտալացիք որք ափրիկեան ծաւալման քաղաքականութեան չեն համակիր, կը պախարակեն զՊ. Քրիսփի՝ Սուտանեան անապատաց պատճառաւ Անգլիոյ հետ բարեկամական յարաբերութիւնները խանգարելուն համար։

ՔԻԹԻՈՆԻ ՅՈՅՆ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԸ

Գեր. Խրիսանթոս Եօաննիտէս, վարդապետ Աստուածաբանութեան, եպիսկոպոս Քիթիոնի, ի Կիպրոս, որ սեպտ. 9ին յանկարծամահ եղաւ, կղզւոյն յունական հնագոյն գերդաստանաց միոյն կը պատկանէր։ Մանկութենէն իւր ուշիմութեամբ և աշխատասիրութեամբ գրաւեց Կիպրոսի այն ժամանակուան արքեպիսկոպոսին ուշադրութիւնն որ արեւելեան օրթոտոքս եկեղեցւոյն վարդապետ լինելու յորդորեց զինք։ Կղզւոյն արքեպիսկոպոսական կրթարանին ընթացքն աւարտելէ ետքն, Աթէնքի Համալսարանը գնաց, ուր ընդարձակ հմտութիւն ստացաւ աստուածաբանութեան վրայ, ուսաւ դպրութիւններ և ի մասնաւորի Փրանսական լեզուն և դպրութիւնն։ 1850ին Կիպրոս վերադառնալով, սարկաւագ ձեռնադրեցաւ, և քրիստոնէական նախակրթարանաց ողբալի պակասութիւնը դիտելով կղզւոյն մէջ, որոցմէ ոմանք կիսաւեր վիճակի մէջ էին, այլք դրամի չգոյութեամբ փակուած, յԱղեքսանդրիա բնակեալ հարուստ Կիպրացւոց և հարուստ օրթոտոքս վանօրէից ոմանց օգնութեամբ դպրոցներ բացաւ, կեցածները բարւոքեց, և ուսմանց յայտագրերն ընդարձակեց։ 1861ին, վարդապետ ձեռնադրուած լինելով, Լարնաքայի օրթոտոքս վարժարանին տնօրէն կարգեցաւ, և շարունակեց մինչեւ որ եպիսկոպոսութեան բարձրացաւ։ 1865-66ի հնտախտի ժամանակ անդադար ջանքեր ըրաւ մեռնողներն սփոփելու և վարակելոց օգնութիւն հասցնելու։ Երբ անգլիացի պաշտօնատարք Կիպրոս մտան 1878ի անգլեւթուրք պայմանագրոյն համեմատ, Եօաննիտէս վարդապետ Կիպրոսի կղզւոյն և բնիկ ժողովրդեան

— 53 —

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԷՄԻԼ ՌԻՇՊՈՒՐ

ԽԵԼԱԳԱՐԸ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

ԱՆԿՈՒՄԸ

Յաջորդ օրուան առաւօտը դարի մը չափ երկար երեւցաւ իրեն։ Վայրկեանները հաշուեց, ժամերն անտանելի դանդաղութեամբ կը սահէին։ Ժամ տասնըմէկէն շատ առաջ, դաշտօրէից մէջ կը դեգերէր արդէն եւ երբ ժամացոյցը կէս օր ցոյց տուաւ, փութաց Պօրթըլիէօի դուռը, որուն շուրջը կը դառնար կէս ժամէ ի վեր։

Օռօռ մասնակից եղած էր մարգիզին անհամբերութեան և իրեն ալ այնպէս կուգար թէ ժամերն արագ չէին սահեր։ Իւր բարեկամն ընդունելու պատրաստ գտնուելու համար, հրամայած էր Ֆրանչէսքային՝ ժամ տասնըմէկին պատրաստել սեղանը։ Ակռայներուն ծայրովը կերած էր, յետոյ սրահ դառնալով նստած էր, աչքերը ժամացոյցին վրայ յառած։

Շատ չանցած, Համը կինն անոր քով եկած ու դաշնակը ցոյց տալով՝ նշանացի կերպով հրաւիրած էր մանկամարդ աղջիկը որ զարնէ։ Օռօռ գլխու շարժումով մը ժխտողական պատասխան տուած էր. այն ատեն, Ֆրանչէսքա՝ յայտնապէս նեղացած, իր տիրուհւոյն դէմ նստած էր, մտահոգ երեւոյթով մը։

Վայրկեան մը ետքը, մանկամարդ աղջիկը տեղէն ելլելով, սենեակէն դուրս ելաւ։

Մթին լոյս մը շողաց Ֆրանչէսքայի նայուածքին մէջ։

Դրեթէ նոյն ժամայն Օռօռ վերադարձաւ, դուռն ուժգնապէս բանալով։

—Ֆրանչէսքա՛, ո՞ւր է պարտիզին դրան բանալին, հարցուց։

Համը կինը տիրուհւոյն երեսը նայեցաւ, աչքերն ոլորելով։

—Ֆրանչէսքա, բանալին ո՞ւր է կ'ըսեմ, հարցուց Օռօռ երկրորդ անգամ մը։

Համը կինը ո՛չ մէկ շարժում ըրաւ։ Կարծես չէր լսեր։

—Բանալին իր սովորական տեղը դրուած չէ, յարեց Օռօռ։ Ո՞ւր է, ի՞նչ ըրիր։

Կինն անխօս մնաց։

—Ֆրանչէսքա՛, բանալին ո՞ւր է, կրկնեց աղջիկը, ոտքը գետին զարնելով անհամբերութեամբ։

Աղախինը ելաւ կանգնեցաւ, և աչքերը չէշտակի յառելով տիրուհւոյն վրայ, թեւերը կուրծքին վրայ ծալլեց։ Այս շարժումը կը նշանակէր.

—Աւելորդ է բանալին փնտռելդ, չպիտի տամ։

Օռօռ իր նուրբ յօնքերը պռստեց, ռունգերն ուռեցան և փայլակ մը շողաց նայուածքին մէջ։

—Ֆրանչէսքա՛, ըսաւ կտրուկ ձայնով մը, պարտիզին բանալին տո՛ւր։

Համը կինը գլուխը ցնցեց։

—Տո՛ւր, կրկնեց աղջիկն հրամայական ձայնով մը։

Կրկնակի բուռն շարժումով մը՝ Ֆրանչէսքա թեւերը տարածեց ու յետոյ դարձեալ կուրծքին վրայ ծալլեց զայնս, հասկցնելու համար թէ անխախտ կը մնար իր կամքին վրայ։

Այդ վայրկենին, ժամացոյցը կէս օր զարկաւ։

Ծաղկատի աղջկան շրթունքը դեղնեցան ու սկսաւ ամբողջ մարմինովը դողդողալ։

—Չե՞ս ուզեր տալ, չե՞ս ուզեր, գոչեց գրգռեալ ձայնով մը։

Համը կնոջ աչքերը գնդակի պէս դարձան իրենց կոպճներուն մէջ։

Օռօռ կատաղի ճիչ մը արձակեց, դէպի չէմինէն ցատքեց, յափշտակեց դաշոյնը որով առջի օրը Ֆրանչէսքա ուզած էր զարնել Վէրվէնի մարգիզը։ Համը կինը՝ զարհուրած՝ ուզեց տիրուհւոյն վրայ յարձակիլ զէնքը ձեռքէն առնելու համար. սակայն Օռօռ, կայծակի արագութեամբ, սրահին ծայրը նետուեցաւ։ Այն ատեն, աչքերը շողշողուն, նայուածքը կատաղի, ու դաշոյնին ծայրը դէպի իր կուրծքին դարձուցած, դողահար կանգնեցաւ Ֆրանչէսքայի հանդէպ։

—Եթէ բանալին իսկոյն չի տաս ինծի, ըսաւ կերկերեալ ձայնով մը, այս դաշոյնը կուրծքս կը մխեմ։

Մանկամարդ աղջկան երեւոյթը, ձայնին շեշտը, նայուածքին արտայայտութիւնը այնքա՛ն ազդու կերպով կը յայտնէին թէ ունայն սպառնալիք մը չէր ըրածը, որ Համը կինը սարսուռ մը զգաց մարմնոյն վրայ։ Սոսկալի կերպով գունաթափեցաւ, խուլ մռնչիւն մը արձակեց ու տխրութեամբ գլուխն օրօրեց։ Օռօռ իւր հրամանատու նայուածքին ազդեցութեան տակ կը պահէր զայն շնչասպառ։ Վերջապէս պահապան կինը կամաց կամաց ծոցէն հանեց բանալին ու տիրուհւոյն կարկառեց։

Օռօռ առաւ զայն, ուրախութեան ճիչ մը արձակելով, դաշոյնը նետեց ու սենեակէն դուրս նետուեցաւ։ Գնաց բացաւ պարտիզին դուռը զոր քանի մը անգամներ զարկած էր երիտասարդն անհամբերութեամբ։

Վերջապէս զիրար կը տեսնէին վերստին ու մէկուն ուրախութիւնը միւսինէն նուազ չէր։

—Ատրիէ՛ն, գոչեց Օռօռ։

—Օռօ՛ռ, պատասխանեց երիտասարդը։

Ձեռք ձեռքի տուին ու վայրկեան մը մնացին անշարժ, լուռ, աչքերնին իրարու վրայ յառած։

Յանկարծ, ծաղկատի աղջիկը՝ ժպտուն դէմքով, գլուխն առաջ անցուց, ճակատը կարկառելով։ Երիտասարդն արդէն իսկ մոռցած էր առջի օրուան խորհրդածութիւններն. զգուշաւոր մնալու համար իր առաջ բերած բոլոր պատճառներն անհետ եղած էին։ Անմեղ աղջկան ճակտուն վրայ համբոյր մը դրոշմեց։

—Օռօ՛ռ, սիրելիդ իմ Օռօ՛ռ, մրմնջեց։

Այս բառերն արտասանեց սիրահարի մը պէս, տարփալից շեշտով մը, առանց իր ըրածին վրայ զարմանալու։

—Եկո՛ւր, բարեկամս, եկո՛ւր, ըսաւ Օռօռ, անոր թեւէն կախուելով։

Համը կինն իր տիրուհւոյն հետեւած էր ու անոնց ետին կը գտնուէր։ Ծառուղեաց մէջէն կ'ընթանային, շուքին տակ, թաւուտներուն շուրջը։ Ֆրանչէսքա, աչքերն անոր վրայ յառած, հաւատարիմ շան մը պէս անոնց կը հետեւէր քայլ առ քայլ։ Երբ Օռօռ կանգ կ'առնուր և կամ խելքին կը փչէր նստարանի մը վրայ նստիլ, Ֆրանչէսքա՝ անոնց առջեւ ոտքի կեցած՝ ձեռքերը խաչաձեւ կամ բռունցքը կողերուն դրած, աչքը վեր չէր առնուր անոնց վրայէն. կուզէր անոնց բոլոր բառերը լսել, իբր թէ կարող ըլլար ետքէն անոնց խօսքերը կրկնել իւր տիրոջ։

Առջի օրուան պէս, մանկամարդ աղջիկ կը Ատրիէնի հետ խօսեցաւ իւր թռչնոց, իւր միջատներուն և իւր ծաղկանց վրայ. միշտ միեւնոյն բաները կ'ըսէր, միեւնոյն պարբերութիւնները կը կրկնէր զորս կարծես գոց ըրած էր. այսու հանդերձ մարգիզն սքանչացած էր. ուշադրութեամբ մտիկ կ'ընէր անոր։ Օռօռի բերնին մէջ, այդ աննշան խօսքերը հրապուրիչ երեւոյթ մը կ'առնուին։ Իրաւ է նաեւ որ այդ աղջիկը բնատուր ձիրք մը ունէր իւր լեզուն զարդարելու և իր բառերուն բանաստեղծական հրապոյր մը տալու համար։

Դարձեալ առջի օրուան պէս ուզեց որ երիտասարդը տուն մտնէ։ Քիչ մը նկարել սորված էր. Ատրիէնին ցոյց տուաւ ալպոմ մը որուն մէջ ծաղիկներու եւ թռչուններու նկարներ ուրուագրած էր, զորս տեսնելով երիտասարդը չի կրցաւ իր ժպիտը զսպել։

Առջի օրը Ատրիէն ակնարկ մը միայն նետած էր նկարներուն վրայ. այս անգամ ուշի ուշով զննեց զայնս։ Թէպէտ մասնագէտ չէր, բայց հասկցաւ որ իւրաքանչիւր նկարը տասնըհինգէն քսան հազար Ֆրանք կ'արժէր։ Անցած ժամանակն ակնարկ մը ուղղած էր Օռօռի հօր լուսանկարին վրայ. նորէն անոր քով դարձաւ։ Սքանչելի նկար մըն էր այդ։ Արդէն վարպետի մը ստորագրութիւնը կը կրէր, «1859» թուականով։ Այդ նկարին մէջ երեւցած ազնուական դէմքը, պայծառ ճակատը, համակրելի ու խորաթափանց նայուածքին արտայայտութիւնը, մեծաշուք ու ազնուական երեւոյթը՝ մարգիզին ուշադրութիւնը գրաւեցին։

—Ո՞վ է այս պարոնը, հարցուց մանկամարդ աղջկան։

Օռօռ սկսաւ ծիծաղիլ եւ պատասխանեց։

—Հայրս է։

—Հա՞յրդ, կրկնեց մարգիզը։

Իրաւունք ունէր զարմանալու։ Այդ մարդը, որուն նոր ճերմկցող մազերը խոպոպիկներ կը կազմէին ճակտուն վրայ ու գլխուն շուրջը, բնաւ չէր նմանէր իրեն նկարագրուած այլանդակ մարդուն։

(Շարունակելի)

պլտոյից մասին իւր սերտ ծանօթութեամբ նպաստամատոյց եղաւ անգլ· պաշտօնէից, որք քանիցս երախտագիտութիւն յայտնեցին իւր թանկագին աջակցութեան համար ։ 1880 գարնան միաձայնութեամբ ընտրեցաւ Քիրենիոյ եպիսկոպոսական պաշտօնին, ուստից 1889 ին՝ Կիպրիանոս եպիսկոպոսին մահուամբ՝ կոչուեցաւ Կիթիոնի ընդարձակագոյն թեմին առաջնորդութեան, յորում կը պարունակին Լարնաքայի և Լիմասոլի երկուքին վաճառաշահ նաւահանգիստք, ուր մետրապոլտական պաշտօնը վարեց ի մեծ օգուտ Օրթոտոքս Եկեղեցւոյ ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Տնտեսական Խորհուրդն երէկ իւր շաբաթական նիստը կազմեց ի Պատրիարքարան ատենապետութեամբ Մեծ· Միհրան էֆէնտի Սէլթեանի եւ զբաղեցաւ Խասգիւղի Որբանոցին, Շահնազարեան վարժարանի և Պօյաճը գիւղի ու Գասըմ Փաշայի եկեղեցեաց հաշուական ու կտակային խնդիրներով ։

Ի մէջ այլոց Տնտեսական Խորհուրդը նկատողութեան առաւ Գուրուչէշմէի Թաղական Խորհրդոյ մէկ գիրն, որ ծանուցանելէ յետոյ թէ երկու անդամք մնացած են, կ'առաջարկէր իրեն անդամակից անուանել Ալթունեան Սրապ և Սափրաճեան Գաբրիէլ էֆէնտիները ։ Խորհուրդն որոշեց զանոնք օգնական անուանել նոյն Թաղական խորհրդոյ ։

Խասգիւղի եկեղեցւոյ միամեայ մատակարարութեան հաշուեցոյցն, որ կ'սկսի 89 յուլիս 1էն մինչեւ դեկտեմբեր 31 նոյն տարւոյ, մատուցուած ըլլալով, Խորհուրդն որոշեց Թաղեցւոց դիտողութեան ենթարկել զայն ։

Նոյնպէս Խասգիւղի Թաղական Խորհուրդը դիտողագիր մը մատուցած ըլլալով իւր նախորդին հաշուոց նկատմամբ, Տնտեսական Խորհուրդն որոշեց յանձնարարել կեդրոնական համարակալ Հաճեան Եղիազար էֆէնտիին՝ այս մասին պէտք եղած քննութիւնը կատարել ու տեղեկագրել ։

Ուսումնական Խորհուրդն ի նիստ պիտի գումարի վաղը, ուրբաթ, ի Պատրիարքարան ։

ԺԱՄԱՆՈՒՄՆ

Հարցաքննիչ դատաւոր Ազն· Յովհաննէս էֆէնտի Թորոսեան որ Դատական նախարարութեան կողմէ իրեն յանձնուած քննչական պաշտօնով մը ժամանակէ մը հետէ Պրուսա կը գտնուէր, երէկ իրիկուն մայրաքաղաքս հասաւ ։

⁂

Սրփիար էֆէնտի Սրփիարեան որ ամիս մը ի վեր Թիֆլիզ կը գտնուէր, այս առաւօտ մայրաքաղաքս դարձաւ Պաթումէն եկող Բաքեի շոգենաւով ։

Միեւնոյն շոգենաւով մայրաքաղաքս հասաւ Սամսոնի առաջնակարգ վաճառականներէն Մեծ· Կիւտիկեան էֆէնտի ։

Ա· Բաբլեան և որդիք իրենց շնորհակալութիւնը կը յայտնեն ամեն անոնց որք ներկայ գտնուեցան իրենց ողբացեալ մօր՝ Ազն· Տիկին Սոփիկ Բաբլեանի յուղարկաւորութեան տխուր հանդէսին, որ նախընթաց օր կատարեցաւ ի Ս· Խաչ եկեղեցւոյ Սկիւտարի, եւ այս դառն սգոյ առթիւ իրենց վշտակցութիւնն յայտնեցին ։

ՄԵՍՐՈՊ ՆՈՒՊԱՐԵԱՆ

ԲԱՌԱՐԱՆ
ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ՀԱՅ ԱՇԽԱՐՀԻԿ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Գ· ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ

Հրատարակեցաւ 43րդ Թերթն որ կը հասնի մինչեւ Nommément բառը ։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆՔ ԱՍՏԻՃԱՆՔ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Ելմտական նախարարութեան առաջին արկղակալ անուանեցաւ Խալիտ պէյ, առաջին արկղակալ Մաքսային վերատեսչութեան ։

Ագրիանուպոլսոյ Վիլէյէ դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական անուանեցաւ Ալի Րիզա էֆէնտի, նախկին շրջանաւարտ Իրաւագիտական վարժարանին ։

Սանիյէի երկրորդ աստիճան տրուեցաւ Պետական Խորհրդոյ վճռաբեկ ճիւղին ընդհանուր դատախազի օգնական Նըմն էֆէնտիի ։

Սալիսէի աստիճան՝ Սարուխան գաւառի Թղթակցութեանց դիւանի քարտուղարներէն Ալի Էքպէր էֆէնտիի ։

Երկրորդ կարգի Շեֆգաթ պատուանշան տրուեցաւ Օսմ· Կայս· Պանքայի վարչական ժողովոյ նախագահ Պ· Պեռժէի քրոջ՝ Օր· Մարթի ։

Չորրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Զօր գաւառի հեծեալ ոստիկան-զինուորաց հարիւրապետներէն Ապտիւլքերիմ էֆէնտիի ։

ԱՌԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀՄԱՆՑ ԽՆԴԻՐ

Բ· ԴՐԱՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ

Այս առաւօտեան Թուրք լրագիրք կը հրատարակեն Յունաց Պատրիարքարանի առանձնաշնորհմանց վերաբերեալ պահանջումներուն ի պատասխանի Բ· Դրան տուած որոշումներն, զորս Դատական և Կրօնական գործոց նախարարութիւնը յղեալ Պատրիարքարանին հաղորդած է ։

Ահասիկ պաշտօնագրոյն թարգմանութիւնը ·

Առաջին·—Պատրիարքարանը կը պահանջէ որ, ըստ որում պսակադրութիւնը և պսակի եղծումը Պատրիարքարանին կը վերաբերի, ասոնցմէ ծագում առնող պարէնի (Նաֆագա), օժտի և դրամօժտի դատերուն վրայ Պատրիարքարանէն տրուած վճռագիրք նոյնութեամբ գործադրուին դատական պաշտօնէից կողմէ ։ Պսակադրութեան և պսակին եղծմանց խնդիրներէն ծագեալ պարէնի, օժտի և դրամօժտի դատերն ի սկզբանէ անտի հոս Պատրիարքարանի մէջ և գաւառները Մետրապոլտարանաց մէջ տեսնուելով, յետ այսորիկ եւս այս հին սովորութիւն պէտք է յարգուի ։ Պարէնի քանակութիւնն որոշելու մասին թէ՛ Պատրիարքարանէն և թէ՛ Մետրապոլտարաններէն տրուած որոշմունք և վճիռք, ցորչափ առարկութեան չեն բախիր հակառակ կողմէն, գործադիր պաշտօնէից կողմէ ի վաղուց անտի կը գործադրուին ։ Բուն խնդիրն այն է թէ երբ պարէնի վճարման դատապարտեալ կողմը առարկէ պարէնի քանակութեան չափազանցութեանը դէմ և իւր անկարողութիւնն ի մէջ բերէ, այսպիսեաց եւս առարկութիւնք Պատրիարքարանի յանձնուին, Պատրիարքարանը պէտք եղած քննութիւնը կատարէ, և իւր որոշումը բարեփոխելով կամ վերահաստատելով տալիք վերջնական վճիռը գործադիր պաշտօնէից կողմէ գործադրուի առանց այլ եւս առարկութիւն մտիկ ընելու, և այս մասին հետեւուի ուրիշ պարտականներու նկատմամբ ծանուցեալ դրութեան ։ Համաձայն կանոնագրին Գ· յօդուածին, որ Խառն Ժողովոյ պաշտօնին կը վերաբերի, օժտի և դրամօժտի դատերուն նկատմամբ ալ նոյն ընթացքին պէտք է հետեւուի ։ Այս կանոնն յարգելու համար պէտք եղած հրահանգները տրուած են դատարանաց և ծանօթութիւն հաղորդուած է Շէրի դատարանաց ։

Երկրորդ·—Պատրիարքարանը կ'ըսէ թէ, ըստ որում կտակը կրօնային գործոց կարգէն է, կտակի տրամադրութիւնք եւ կրօնային օրինաց պէտք է հպատակին, և աստի ծագում առնող դատեր յիշեալ կանոնաց համաձայն քննուին Պատրիարքարանի և Մետրապոլտարանի ժողովոց մէջ ։ Կատարուած քննութեան նայելով, այս մասին բացարձակ կանոն մը չկայ, այլ երկրաց ոմանց մէջ մարդ մը եթէ չորսէն պակաս զաւակ ունենայ իւր ընչից կէսը կրնայ ուրիշին կտակել, եթէ չորս և աւելի զաւակներ ունենայ մէկ երրորդը միայն ։ Ըստ այսմ ի Գերմանիա երեք քառորդն, յԱւստրիա կէսը կրնայ ուրիշին կտակել ։ Ֆրանսայի և Ռումանիոյ մէջ մարդ մը եթէ մէկ զաւակ ունենայ իւր ընչից կէսն, եթէ երկու զաւակ ունենայ մէկ երրորդն, եթէ երեք և աւելի զաւակներ ունենայ մէկ չորրորդը կրնայ ուրիշին կտակել ։ Ի մի բան կտակի խնդիրն ամէն երկրի մէջ տէրութեան կանոնաց կը հպատակի ։ Օսմանեան տէրութեան մէջ ալ օրինապէս ընդունելի նպատակներու համար (Վիւճուհը Միւպէռրէ) գոյից մէկ երրորդը կրնայ կտակուիլ ։ Այս հիմնական կանոնը փոփոխելու տեղի չկայ ։ Այսու հանդերձ հարստութեան մէկ երրորդէն աւելի չարժուն գոյք և Միւլք կալուածք ժառանգորդաց և այլոց կտակելու մասին Քրիստոնէից ժառանգութեան (Թէրէքէ) վերաբերեալ 1278ի պաշտօնական հրամանագրին և Պատրիարքարանի կանոնագրի 12րդ յօդուածին տրամադրութիւնք գործադրական մնալով, յիշեալ հրամանագրոյն տրամադրութեանց համաձայն կտակներուն հաստատութեան պայմանը կախում ունի Պատրիարքարանի, Մետրապոլտաց և անոնց փոխանորդաց քննութենէն և վաւերացումէն ։ Գալով կտակային խնդրոց դատավարութեան օրինական գործողութեանց, երբ օրինական պատճառներով ժառանգութեան մը կարգադրութիւնը Շէրիի վերաբերի, այն ատեն այս դատեր պէտք է տեսնուին Շէրիի դատարանաց մէջ, և երբ խնդիրը վերաբերի Էվգաֆի, անշարժ կալուածոց և այլ քաղաքային ընդհանուր օրինաց, յայնժամ տէրութեան կողմէ որոշեալ դատարանաց առջեւ պէտք է տեսնուին ։ Այս երկու կերպ գործողութեանց մասին ալ շարժուն ստացուածոց, Միւլք կալուածոց և Մուքաթաի կապուած Վաքըֆներու նկատմամբ ըստ օրինի յօրինուած և Պատրիարքարանի ու Մետրապոլտարանաց կողմէ արձանագրուած եւ վաւերացեալ կտակագիրք ամէն դատարանաց առջեւ ընդունելի պիտի նկատուին ։ Երբ կտակարարին ժառանգորդք չափահաս են եւ օրինօք ընդունելի նպատակաց համար կտակ ըրած է, աստի ծագում առնող դատեր ու վէճեր Պատրիարքարանի ձեռնհասութեան վերաբերելուն համար այս դրութիւն այսուհետեւ ալ անխախտ պիտի պահուի ։

Երրորդ· —Պատրիարքարանը կ'ըսէ թէ որովհետեւ մասնաւոր վարժարանաց հսկողութիւնն ու վարչութիւնը կրօնական պետերուն յանձնուած է, վարժապետներուն ու վարժուհիներուն ընտրութիւնն ու անուանումը և ուսմանց ծրագրոյն կարգադրութիւնը կրօնական պետերուն աջակցող ժողովոց ձեռնհասութեան կը վերաբերին, և հետեւապէս կայս· կառավարութեան կրթական հրամանք և տնօրէնութիւնք կրօնական պետերուն ձեռօք պէտք է հաղորդուին և խնդրուած տեղեկութիւնք եւս անոնցմէ առնուին ։ Մասնաւոր վարժարանաց ուսմանց ծրագրերը ու ուսուցչաց վկայական ունենալը քննել կայս· կառավարութեան իրաւունքն է, և յոյն վարժարանաց հսկողութիւնն ու տնօրէնութիւնը Պատրիարքարանի և Մետրապոլտարաններուն կը վերաբերի ։ Ըստ այսմ կրթական քննիչք և քննիչ չգտնուող նահանգաց մէջ կրթական տեսուչք պէտք է քննեն ուսուցչաց վկայականներն և ուսմանց ծրագրերն և եթէ ուսուցիչներ գտնուին, որք չունենան վկայական (Տէքիօֆ) և կամ կարողութեան ու բարի վարուց ծանօթագրեր (Շահատէթնամէ)՝ Պատրիարքարանի և կամ Մետրապոլտարաններուն կողմէ տրուած՝ և եթէ դասաւանդութեան քննութեան մէջ եւս բերի թէ վաւերացեալ ծրագրերէն դուրս դասեր կ'աւանդուին, յայնժամ Կ· Պոլսոյ մէջ Կրթական Նախարարութիւնն և գաւառաց մէջ տեղական իշխանութիւնք Պատրիարքարանի և Մետրապոլտարանաց հետ բանակցութեամբ պէտք է փոխել տան վկայական չունեցող յիշեալ ուսուցիչներն և սրբագրել տան յիշեալ յայտագրերը ։

Չորրորդ·—Պատրիարքարանը կառարկէ թէ եկեղեցականք բացառիկ դիրք մը կը վայելեն դատարանաց մէջ երդմնեցուցման և պատժական գործոց առթիւ ձերբակալման և դատապարտութեան մասին ։ Եւ իրօք պատժական դատավարութեան գործադրութենէն ի վեր պատժական գործոց առթիւ ի վկայութիւն եկած եկեղեցականք հասարակ մարդոց նման երդում ընել չուզելով դատավարութեան գործը դժուարացուցած են ։ Այս մասին դիւրութիւն մը ընծայելու համար պէտք է հետեւիլ օրինական այն մասնաւոր տրամադրութեան, որուն համեմատ թէ՛ քաղաքային և թէ՛ պատժական դատերու մէջ այն եկեղեցականք, որոց երդմնեցումը կարեւոր է, իրենց կրօնային դաւանութեանց համաձայն իրենց պատկանեալ Պատրիարքարանի և Մետրապոլտարանին մէջ պէտք է կատարեն այս գործողութիւնները ։ Գալով եկեղեցականաց ձերբակալման և դատման, եթէ պարտքի համար է, պէտք է ըստ առաջնոյն իրենց Պատրիարքարանին և Մետրապոլտարաններուն մէջ բանտարկուին ։ Կուսակրօնք և քահանայք սա կերպիւ պէտք է հարցաքննուին եւ դատուին դատարանաց առջեւ ։—Հարցաքննիչ դատաւորին և դատարանաց կողմէ արձակեալ կոչնագիրք պէտք է Կ· Պոլսոյ մէջ Պատրիարքարանի եւ գաւառաց մէջ Մետրապոլտարանի կողմէ հաղորդուին, որք այս կոչնագրերն ընդունելնուն պէս պարտաւոր են ամբաստանեալ եկեղեցականը կառավարութեան յանձնել ։ Եթէ այս պարտականութիւնն չկատարուի եւ կամ եթէ կոչնագիր ընդունող եկեղեցականը չը ներկայանայ, զայն դատարանի ներկայացնելու համար ի հարկէ օրինաց զօրութեան կը դիմուի և մինչեւ որ ամբաստանութիւնն ապացուցուի և պատիժը տնօրինուի, եկեղեցականք հասարակ մարդոց հետ պէտք չէ բանտարկուին, այլ կառավարական պաշտօնարանի մէջ իրենց դիրքին ու արժանապատուութեան համաձայն սենեակի մը մէջ պէտք է բանտարկուին և երբ ամբաստանութիւնն ապացուցուի, եթէ պարզ կանոնազանցութիւն կամ յանցանք է, ըստ որում կարգազրկութիւնն հարկաւոր չէ, վճռեալ բանտարկութեան պատիժը պէտք է կրէ Պատրիարքարանի կամ Մետրապոլտարանի մէջ ։ Եթէ ամբաստանութիւնն եղեռնական է, մինչեւ որ ապացուցուի, դարձեալ կառավարական պաշտօնարանի յատուկ սենեկի մը մէջ պէտք է բանտարկուի, և երբ ոճրագործութեամբ դատապարտուի, կարգալոյծ լինելէ ետքն որոշեալ պատիժը պէտք է կրէ հանրային բանտի մէջ ։ Եթէ օսմանեան տէրութեան որ եւ է մէկ կողմը բարեկարգութիւնը խանգարելով զինուորական վարչութիւն հրատարակուի, մինչեւ որ այս կացութեան պատճառք վերնան, նոյն գաւառին մէջ ամեն չարագործք անխտիր զինուորական ատեանի առջին կը դատուին, բայց կուսակրօնաց և քահանայից ձերբակալութեան ու բանտարկութեան մասին զինուորական ատեանք պէտք է հետեւին վերոյիշեալ դրութեան ։

Ի ԿԱՅՍ· ՊԱԼԱՏ

Նախընթաց իրիկուն կայս· պալատան մէջ տրուած հացկերոյթէն յետոյ, Վեհ· Սուլթանը մասնաւոր ունկնդրութիւն մը շնորհեց Շուէտ Նորվէկիոյ դեսպան Պ· տը Ռէօթէրսքիօլտի որ իր հրաժարման գիրը մատոյց ։

Ն· Վեհափառութիւն նոյնպէս իր ներկայութեան ընդունեց աւստրիական դեսպան Պառոն տը Քալիչէն ։ Այս ունկնդրութեան ներկայ էին դեսպանատան առաջին թարգման Պ· տը Թօֆ և արարողապետ Մունիր փաշա ։

Յետոյ, Վեհ· Սուլթանին ներկայանալու պատիւն ունեցան պէլճիական դեսպան Պ· Պորչկրավ, Օսմ· կայս· Պանքայի ընդհ· տնօրէն Սըր Էտկար Վինսընթ և Անգլիոյ խորհրդարանի անդամներէն Պ· Ճօրճ Շոու-Լըֆիվր, ի ներկայութեան արարողապետ փաշային ։ Ն· Վեհափառութիւն երկարօրէն տեսակցեցաւ Պ· Ճօրճ Շոու-Լըֆիվրի հետ ։

⁂

Սպարապետ Բարձր· Ալի Սաիպ փաշա և Ծովային նախարար Վսեմ· Հասան փաշա երէկ կայս· պալատ երթալով Վեհ· Սուլթանին ներկայանալու պատիւն ունեցան և Ն· Վեհափառութեան հրամաններն ստանալով Բ· Դուռը գնացին ուր ներկայ գտնուեցան նախարարաց Խորհրդոյ նստին ։

—Դատական նախարար Վսեմ· Րիզա փաշա երէկ առաւօտ կայս· պալատ գնաց և Վեհ· Սուլթանի ինչ ինչ հրամաններն ստացաւ ։

ՎՍԵՄ· ՅԱԿՈԲ ՓԱՇԱ

Ելմտական նախարար Վսեմ· Յակոբ փաշա երէկ կայս· պալատ երթալով Վեհ· Սուլթանի ինչ ինչ հրամաններն ստացաւ ։

Ն· Վսեմութիւն իւր պաշտօնատան մէջ կարեւոր գործոց կարգադրութեամբն զբաղած ըլլալով, չկրցաւ ներկայ գտնուիլ Նախարարաց Խորհրդոյ երեկի նստին ։

Ի Բ· ԴՈՒՌՆ

Նախարարաց Խորհուրդն երէկ իւր սովորական նիստն ըրաւ ի Բ· Դուռն և զբաղեցաւ կարեւոր խնդիրներով ։

Խորհրդոյ ցրուելէն յետոյ Բարձր· Մեծ-Եպարքոսն ու Արտաքին գործոց Վսեմ· Նախարարը մինչեւ ուշ ժամանակ խորհրդակցեցան կարեւոր խնդրոց վրայ ։

—Ռուսական դեսպանատան առաջին թարգման Պ· Իվանով երէկ Բ· Դուռը գնաց և տեսակցեցաւ Արտաքին գործոց Վսեմ· Նախարարին հետ ։

ԱՒՍՏՐԻԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԳԻՐՔ

Արտաքին գործոց նախարարութեան խորհրդական Վսեմ· Ցարուֆին փաշա երէկ չ'կրցաւ իւր պաշտօնատեղին երթալ, որով Թուրքիոյ և Իտալիոյ միջեւ վերանորոգելի առեւտրական դաշնագրոյն համար կազմեալ յանձնաժողովին նախագահեց անտառաց և հանքաց ընդհանուր տնօրէն Գույումճեան Պետրոս էֆէնտի ։

Կ'ըսուի թէ իտալական պատուիրակներն իրենց կառավարութենէն նոր հրահանգ խնդրելու պէտք տեսած ըլլալով, յանձնաժողովոյ նիստերը պիտի յետաձգուին ցժամանումն այդ հրահանգին ։

Կ· ՊՈԼՍՈՅ ՔԱՐԱՓՈՒՆՔ

Սապահ կ'ըսէ թէ Կ· Պոլսոյ քարափանց խնդիրը տակաւին վերջնական ձեւ մը ստացած չէ, հակառակ այլ և այլ հրատարակութեանց և թէ այդ խնդրոյ առթիւ մատուցուած ծրագիրք դեռ քննուելու վրայ են ։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Առողջապահական վարչութիւնը մեզ կը հաղորդէ հետեւեալ շրջաբերական հեռագիրն որ երեկի թուականաւ ուղղուած է քարանթինայի կայարանաց ·

Հոկտեմբեր 2/14 էն սկսեալ, Համայի մէջ հնտախտ երեւան ելած ըլլալուն պատճառաւ, Իսկէնտէրունի ծոցէն (Մէրսինէ սկսեալ) եկող նաւուց համար դրուած տասնօրեայ քարանթինան՝ հարաւային կողմէն տարածուած է սուրիական Տրիպոլսէն մինչեւ ի Պէյրութ, առանց Պէյրութը մէջն ըլլալու ։

Ընդհանուր տնօրէն
ՏՐ· ՔՕԶՕՆԻ

⁂

Հալէպէն եկած երեկի թուականաւ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ երկուշաբթի օրը ժամ 10էն մինչեւ երեքշաբթի օր ժամ 10 Հալէպի մէջ 33 հոգի մեռած են հնտախտէ ։ Նոյն օրը Ուրֆայի մէջ 1 և Պիրէճիկի մէջ ալ հնտախտէ երկու մահեր պատահած են ։

Ուրիշ հեռագիր մը եւս կը ծանուցանէ թէ Պէյրութի նահանգին Համա գաւառին մէջ հոկտեմբեր 1ին հնտախտ երեւան ելնելով հինգ հոգի բռնուեր և երեքը մեռեր են ։

Հալէպի առողջապահական քննիչը կը հեռագրէ թէ Այնթապի, Մարաշի և Քիլիսի մէջ հնտախտի կասկածելի դէպքեր տեսնուած են ։

ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ ԱՏԵԱՆ

Այս աւուր Թ· Հաքիքաթ հետեւեալը կը հրատարակէ ·

Ծանուցեցաւ թէ Գումգաբուի եկեղեցւոյն մէջ Տ· Սուքիաս Աւագ քահանայի վրայ ըեվօլվըր պարպող անձանց վերաբերեալ դրութիւնք յանձնուած են Եղեռնադատ ատենին ։

Արդ, Եղեռնադատ ատեանն երէկ կատարեց այդ անձանց հարցաքննութիւններն և ասոնց վեցին համար պաշտպան փաստաբան կարգեց Շէհրի էֆէնտին, երկուքին համար՝ Իրֆան պէյն և երկուքին ալ՝ Համտի պէյը ։ Ասոնց դատը պիտի տեսնուի յառաջիկայ երկուշաբթի օր ։

ՌՈՒՄԱՆԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆՆ

Ռումանական դեսպան Պ· Միգլինեօ որ իր որդւոյն հիւանդութեան լուրն ստանալուն, աճապարանօք Պուքրէշ ուղեւորած էր իր տիկնոջ հետ, յառաջիկայ երկուշաբթի մայրաքաղաքս կը դառնայ, վասն զի որդին ապաքինելու վրայ է ։ Իսկ տիկին Միգլինեօ ժամանակ մը Պուքրէշ մնալէ յետոյ, երբ որդին կատարելապէս ապաքինի՝ անոր հետ միասին մայրաքաղաքս պիտի գայ և Մեծ-կղզի օդափոխութեան պիտի երթան ։

ՀԱՃՕՐՈՒԼՕ ԽԱՆԻ ՊՈՐՍԱՆ

Երկու օրէ ի վեր իրիկունները Բերայի Հաճօրուլօ խանին մէջ Պորսայի գործողութիւն չի կատարուիր· ահասիկ պատճառը ։ Անցեալ տարի, ոստիկանութեան նախարարին հրամանաւ, Բերայի կառավարիչն արգիլած էր երեկոյեան պորսայի (Բըթիթ-Պօռս) գումարումները ։ Ղալաթիոյ Պորսայի վարչութիւնը խնդրած ըլլալով որ այդ արգելք վերցուի, նախարարը պատասխանած էր թէ մէկ օրուան մէջ՝ չէր կրնար ետ առնուլ իւր որոշումը, բայց թէ հրաման պիտի ղրկէր ի Ղալաթա-Սէրայ՝ չ'միջամտել, բաւական է որ գումարումը տեղի ունենայ սրահի մը մէջ, և ո՛չ թէ Հաճօրուլօ անցքի սրճարանին դուրսը ։ Այնպէս ալ եղաւ ։ Այս տարի, թէ՛ ոստիկանութեան նախարարը և թէ՛ Բերայի կառավարիչը փոխուած ըլլալով, երբ երկուշաբթի իրիկուն գիշերային Պորսան բացուեցաւ, ոստիկանութիւնը վրայ հասնելով արգիլեց և իրողութիւնը տեղեկագրեց ։ Երկուշաբթի օրը կը ծանուցուէր Ղալաթիոյ Պորսայի վարչութեան՝ թէ Բերայի կառավարչութիւնը անցեալ տարուընէ նախարարական հրաման մը ստացած ըլլալով՝ որ կ'արգիլուէր Ղալաթիոյ Պորսայէն դուրս ո՛ր եւ է գումարում, Բերայի կառավարիչը չէր կրնար արտօնել գիշերային Պորսան ։ Ըստ այսմ, թէպէտ Հաճօրուլօ խանի մէջ հաւաքուողներ եղան, սակայն չ'կրցան գործ կատարել ։

«ԱՏԱՆԱ» ՇՈԳԵՆԱՒԸ

Խաճեան եւ Ունճեան ընկերութեան Ատանա շոգենաւն երէկ առաւօտ մայրաքաղաքս ժամանեց ։ Շոգենաւը ժամանելուն պէս առողջապահական վարչութեան կողմէ բազմաթիւ բժիշկներ այդ շոգենաւը գնացին եւ ուխտաւորաց առողջապահական վիճակը քննելով, խիստ գոհացուցիչ գտան ։ Այս շոգենաւ Ճիտտէէն 945 ուխտաւորներ առնլով ճամբայ ելած է և մինչեւ Թորսինա գալուն ուխտաւորներէն 17 ը, անկից մինչեւ Զմիւռնիա՝ 9 եւ ի Տարտանել մէկը, ընդամէնը 27 հոգի մեռած են զանազան հիւանդութիւններէ ։ Մնացեալ ուխտաւորներէ 111 ը ի Թորսինա ելած են, 394 ն՝ ի Զմիւռնիա, 10 ն ի Տարտանել եւ մնացեալ 403 ուխտաւորք եւս մայրաքաղաքս ելած են ։

ՏԱՂԿԱԽՏ Ի ՊԷՕՅԻՒՔՏԷՐԷ

Տաղկախտը սաստկապէս ճարակած է ի Պէօյիւքտէրէ ։ Երեք չորս հազար բնակչաց մէջէն՝ երկու հարիւր հոգիէ աւելի բռնուած են այդ տարափոխիկ հիւանդութենէն, եւ անոնցմէ քանին մեռած են ։ Դէմքերնուն վրայ տակաւին ծաղկի թարմ նշաններ կրող տղաքներ կը պտտին փողոցներուն մէջ ։ Լ· Հէլըլի ուղղեալ նամակ մը կ'ըսէ թէ հիւանդներն հաղորդակցութենէ զրկելն անկարելի դարձած է այդ գիւղին մէջ ։ Իրաւ է թէ թաղապետական նախագահ Ճեմալ պէյ ի գործ կը դնէ ինչ որ մարդկօրէն կարելի է հիւանդութեան առաջքն առնելու համար, սակայն ինչպէ՞ս կրնայ լուրջ գործ մը տեսնել առանց դրամի ։ Այն աղքատ ընտանիքները որոց գոյքերը կ'այրուին Տր· Թօփգաբուլեանի գովելի ջանիւք, կը բողոքեն թէ ջնջուած իրեղինաց տեղը չպիտի կրնան դնել ։ Թաղապետութիւնը պարտ էր փոխարինել անոնց մնասը և այս կերպով ժամանակին իմանալ հիւանդութիւն ծագած ըլլալը, վասն զի ծնողք ընդհանրապէս կը պահեն իրենց հիւանդները ։

Լ· Հէլըլի թղթակիցը սոյն տեղեկութիւններն հաղորդելէ յետոյ, Վեհ· Սուլթանի կայսերական հոգածութեամբ կազմեալ առողջապահական յանձնաժողովոյ ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ, և այս առթիւ գովեստ կը կարդայ Տր· Վիօլիի ու Տր· Թօփգաբուլեանի որք մեծ ջանքերով կ'աշխատին ծաղկէ բռնուածները դարմանել ու հիւանդութեան առաջքն առնուլ ։

Սերվիական կառավարութիւնը Թաքովօ պատուանշանի երրորդ աստիճանը նուիրած է կայս· Թիկնապահ հազարապետ Շէրիֆ պէյի, որդի Արտաքին գործոց նախարար Վսեմ· Սայիտ փաշայի ։ Կայս· Իրատէ մը արտօնած է այդ պատուանշանի գործածութիւնը ։

—Սամսոնի աւստրիական փոխ-հիւպատոսը մեռած ըլլալով նորա յաջորդ կարգուած է Կիրասոնի փոխ-հիւպատոս Պ· Լուքա Բէթրովիչ ։

—Ըստ տեղեկութեանց Թարիքի, Ղալաթիոյ ոստիկանք երէկ Զմիւռնիացի Անտոն անուն մարդ մը ձերբակալելով Բերայի ոստիկանութեան ղրկեր են ։ Այս մարդ ինքզինք պաշտօնեայ կեղծելով, Ղալաթիոյ մէջ կը պտտէր մէկ քանի անձանց սպառնալիքներ ընելով ։

—Սուրիոյ արքունի կալուածոց յանձնաժողովին գեր-նախագահ Արիֆ պէյի և Երուսաղէմայ արքունի կալուածոց տնօրէն Սաֆվէթ պէյի ամսաթոշակաց վրայ չորս հազարական ղրուշի յաւելում ըլլալով, պաշտօն յանձնուած է իրենց քննել Պաղտատի, Մուսուլի, Պասրայի եւ Հալէպի նահանգաց մէջ գտնուած արքունի կալուածոց վերաբերեալ գործերը ։

—Հաքիքաթի մէջ կը կարդանք թէ երէկ իրիկուն ժամ կէսին ի Բերա ռուսական հիւպատոսարանի կից Շուէտ փողոցին մէջ երեք յոյներ իսլամ կնոջ մը վրայ յարձակելով, մին կնոջ բերանը գոցեր և միւսները զայն ապտակելէ ու խարազանի հարուածներ տալէ յետոյ վրան գտնուած հինգ մէճիտիյէն առեր ու խոյս տուեր են ։

—Րէժիի վարչութեան գնած Սալըք անուն շոգենաւն երէկ Թրիէսթէէն մայրաքաղաքս բերուեցաւ ։ Այս շոգենաւ ունի 33 տակառաչափ տարողութիւն, երկու հարիւր ձիու ոյժ ունեցող մեքենայ մը և 14 նաւաստիներ ։ Շոգենաւին արագութիւնն է ժամը 11 մղոն ։

—Բերայի ոստիկաններէն մին երէկ մեծ շուկայի Պէզէսթէնին մէջ Օսմանլըճէ ու Մէճիտիյէ պատուանշաններ և շքադրամներ տեսաւ, զորս խանութպանք ոմանք կը վաճառէին, հակառակ օրինական արգելքին ։ Ոստիկանութեան պաշտօնեայն այդ պատուանշաններն ու շքադրամները գրաւելով յանձնեց Ոստիկանութեան նախարարութեան ։

—Եմէնի նախորդ կուսակալ Ֆէրիգ Օսման փաշա երէկ մայրաքաղաքս եկաւ Ատանա շոգենաւով ։

—Քաղաքապետ Րըզվան պէյ տեղեկանալով որ Գատըգիւղի Թաղապետութեան չափողներու պետը կարդալ ու գրել չգիտէ եւ արհեստաւորաց նկատմամբ անպատշաճ ընթացից մէջ կը գտնուի, պաշտօնանկ ըրած և Բերայի Թաղապետութեան չափողներու պետին տրամադրութեան ներքեւ երկրորդական պաշտօնի մը կոչած է զնա ։ Իսկ անոր յաջորդ կարգած է Բ· Դրան բարապաններէն Պեհրի պէյը ։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

Կ· ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՎԻԵՆՆԱՅԻ ԸՆԴԱՐՁԱԿՈՒՄԸ

ՎԻԵՆՆԱ, 15 հոկտ·—Ստորին Աւստրիոյ կառավարիչը նահանգային խորհրդին առաջարկ մը մատոյց Վիեննայի ընդարձակման համար, Վիեննա քաղաքին մէջն առնելով մէկ քանի շրջակայ արուարձաններ ։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

ՓԱՐԻԶ, 15·—Նախարարաց խորհուրդն համաձայնեցաւ 19 միլիոն ֆրանքի բացը գոցելու միջոցներուն վրայ, զանազան տրոց բարձրացմամբ, որով ելմտացոյցը 4 միլիոն ֆրանք աւելորդ պիտի ունենայ ։

—Ամերիկեան մասնագիտաց համաժողովն այսօր բացուեցաւ ։

Ի ԶՈՒԻՑԵՐԻԱ

ՀՌՈՄ, 15·— Թիչինոյի գաւառին նախորդ կառավարութիւնը վերահաստատուեցաւ առանց ո եւ է դէպքի ։

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ ԹԱԳԱՒՈՐԸ

ՊՈՒՔՐԷՇ, 15·—Թագաւորն այս իրիկուն աստ հասաւ Գրայովայէն ։

ՍՊԱՆԻԱԿԱՆ ԴԱՂԹԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՔ

ՄԱՏՐԻՏ, 15·—Մանիլլայէն պաշտօնական հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ սպանիական նաւերն, որք ղրկուած էին պատժելու համար Բոնապէ կղզւոյն (Կարոլեանք) բնակիչները, ռմբակոծեր են Մուղոլանի գիւղն · յետոյ զօրքերը գրաւեր են բնիկներուն ամրութիւններն, և բնիկներէն 150 հոգի սպաննուեր կամ վիրաւորուեր են ։ Սպանիացւոց կորուստն է 19 մեռեալ և վիրաւորեալ ։

ԼՈՆՏՈՆԻ ՄԵԾ ՀՐԴԵՀԸ

ԼՈՆՏՈՆ, 15·—Գլխարկներու գործարանին երէկի հրդեհին մէջ, հինգ հոգի մեռան և 11 հոգի վիրաւորուեցան ։

ՊՈՍՆԱ-ՀԷՐՍԷՔ

ՎԻԵՆՆԱ, 15 հոկտ· (Ա· Հ· Գ·)— Պ· Տավլոս Տէրլէնֆէլտ Պոսնա-Հէրսէքի կառավարիչ անուանեցաւ ։ Դիւանագիտական ակմբոց մէջ լաւ տպաւորութիւն ըրաւ այս անուանումը ։

ՀԱՄԱՃԱՐԱԿՆԵՐ

ՓԵԹԵՐՍՊՈՒՐԿ, 15· (Ա· Հ· Գ·)—Ինֆլուէնցան ծանր կերպիւ ճարակած է Մոսքուայի մէջ, ուր մի քանի մահեր ալ պատահեցան ։

Ի ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԱՄԵՐԻԿԱ

ՆԻՒ ԵՈՐՔ ·— Թէեւ Կուաթէմալայի սահմանաց վրայ զօրք համախմբած է, բայց երեք օրէ հետէ արիւնհեղութիւն չկայ ։ Սան Սալվատոր հանդարտ է ։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 4 Հոկտ.

ԸՆԹԱՑԻԿ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ	108 1/2
3 » Բարիզի »	23 22 1/2

Օսմանեան Քոնսոլիտէ

Երէկ երէկոյ գոց. (Միացեալ Դ. Ցերի)	19 19
Առաւօտեան բացում	19 25
Կէս օրին	19 22 1/2
Թահվիլաթը Օսմանիէ երէկ երեկոյ	78 30
» » ժամ 5ին	79 28

[illegible]

Փոխառութիւն A Ցէրի	40 7/8
» B »	23
» C »	19 25

[illegible]

[illegible] ընկերութ.	Անգլ. Լր.	5 2
Քրէտի ընկերութ.	Օսմ. »	9 24
Ջուրք տը Գոնստ.	» »	7
[illegible]	» »	4 35
Թիւնէլ	» »	515
Ռումէլի երկաթուղի	Ֆր.	78 1/2
Բաժնեթուղթ Լօթէրիոյ	Գ. Կ.	152

ԸՆԹԱՑԻԿ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի	զրշ.	100
20 Ֆրանքնոց	»	87 12
Անգլիական ոսկի	»	110 2
Մարք (գերմանական ոսկի)	»	106 25
Իմբէրիալ	»	91 30
[illegible]	»	51 10
Աւստրիոյ Թղթադրամ	»	7 48
Մէճ. արծաթ. (ամբողջ)	»	108
Պէշլիք	»	103
Հինգլիք	»	102 30
Մէթելիք	»	100 10
[illegible]	»	— —

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Բարիզ, 15 Հոկտեմբեր, ժամ 3 վայր. 30 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	93 37
» 4 1/2 %	106 25
Օսմանեան քոնսոլիտէ Ցերի Դ.	18 20
Օսմանեան երկաթուղի	78 87 1/2
» Լօթէրիի բաժնեթուղթք	310
Պանք Օթօման	618 12 1/2
Գրէտի Լիոնէ	771 25
Իտալական Ռանթ 5 %	94 05
Հելլենական 5 %	475
Բրիօրիթէ Թիւրք (1890)	403 75
Եգիպտական միացեալ	490
Պանք տը Բարի	840
Օսմ. մաքս. արժէթուղթ	451 25
Սուէզի ջրանցք	2373 75
Սպանիական արտաքին	75 5/8
Րիօ Թինթօ	608 75
Մեռիտիոնօ	695
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 28

Լոնտոն, 15 Հոկտ. ժամ 6 վայր. — երեկոյ

Անգլ. քոնսոլիտէ	94 11/16
Օսմ. » Ցերի Դ.	18 1/4
» » » Ա.	40 7/8
» » » Բ.	23
» » » Գ.	—
Փոխառութիւն 1877	100
Պանք Օթօման	14 11/16
Եգիպտական միացեալ (ունիֆիէ)	96 9/16
» առանձ. (բրիվիլէժիէ)	90 1/8
Տաճիկ Ռանթէ	— —
Ռուսիոյ (փոխառ. Ռօթշիլտ)	102 1/2
Հելլենական 5 %	92 1/2
Մոնոբոլ »	76 7/8
Ռուսական 1889	97 1/2
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25 28 1/2

Վիեննա, 15 Հոկտ. ժամ — վայր. —

Օսմանեան երկաթուղի	37 90
» Լօթէրիի բաժնեթուղթք	135 50
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	114 75

Պերլին, 15 Հոկտ. ժամ — վայր. —

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 37 1/2
Ռուսաց Թղթադրամ	250 25
Օսմանեան երկաթուղի	79 80
Օսմանեան քոնսոլիտէ Ցերի Դ.	18

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 15 Հոկտ. ժ. — վ. — երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	93 55
Օսմանեան քոնսոլիտէ Դ.	18 25
Օսմանեան երկաթուղի	—
Օսմ. Լէժ.	310 75
Բրիօրիթէ Թիւրք	404 12 1/2
Օսմ. Մաքս. արժէթուղթ	—
Պանք Օթօման	618 12 1/2
Րիօ Թինթօ	613 75

ՊԱՏԱՌԻԿ

ՄԱՆԿԻԿՆ ԵՒ ՇՈՒՆ

Տան դրան առջեւ, փոքրիկ թիկնաթոռի մը վրայ, նստած էր մանուկ մի հազիւ երեքամեայ։ Երեկորի մեղմ հովմիկն թուէր խաղալ նորա խարտեաշ հերաց հետ, որք կը հովանաւորէին քնքուշ այտերն, անբիծ ճակատն, զոյգ գեղեցիկ աչերն, վարդագոյն ծիծաղկոտ շրթունքըն, ամբողջութիւնն ի մի բան այն աղաւնակերպ դիմաց, պայծառ պատկեր անմեղութեան։ Դեռ եւս անթեւ անփետուր, որպէս թռչնոյ ձագ ի բունի, ընկողմանած թիկնաթոռին մէջ՝ մերկ սրունքն կը թօթուէր ի կախ ի հրապոյր համբուրից. կը թոթովէր բառեր, ինքեան միայն իմանալի, և կը կրծէր հացի կտոր մը լնդօքն աւելի քան ատամամբք, որ դեռ ընդհատ շարք մ'էին մարգարտաց։

Շուն մը խոշոր հոտ կ'առնու հացէն և կ'երթայ կը մօտենայ թիկնաթոռին. մեծադլուխ, սուեւալից, կաշմրուած, յաղթամարմին, յենլով իւր երկու թաթից վըրայ, կը նստի ահագին անատունն դունչն ի վեր ամբարձած դէպ ի մանկիկն տնկած, զոր և ուտել ամբողջ չէր նմա դժուարին։ Շան տեսքն ծիծաղ կ'ազդէ մանկան, որ կը զգայ թէ հացին համար եկած է կենդանին. կը նետէ նմա փշուր մը բան որ կը հալի լեզուին վրայ։ Շան շարժումն ի խնդիր փշրանաց, զոր երբեմն կամաւ եւ յաճախ ակամայ կը ձգէ մանուկն ի կեր անասնոյն. ցոլքն կծկումն և մեղմիկ հաջիւնք խառն ընդ քծինս, հուժկու թաթերովք գետինը փորփրելն, մերթ վազվզումն այսր անդր և մերթ հողաթաւալ գլորելն թիկնաթոռին առջեւ, անասնոյ ոստոստմունքն դէպ ի վեր և յաջ ու ձախ, եւ պահ մի անշշուկ անշարժ տարածուելն յերկրի որպէս այն թէ դիտապաստ անշնչացած լինէր յանկարծ, ուղանջուն խուլ քրթմնջիւնք որովք գոգցես մեծագոյն կտոր մը կը խնդրէ հացէն, անընդհատ շարժումն ձեռոյն իբրեւ չընչան, և այլ բազմապիսի քծնութիւնք հազիւ քանի մի պատառիկ կը զօրեն կորզել մանկան թաթիկէն, որով պինդ ունի հացիկն եւ մերթ կը կրծէ զայն ու կը կրծէ անհամար ծիծաղներով։ Վիրագն հզօր, յուսաբեկ ամենազեղ ոլորանաց վրայ, կը տարածուի յերկրի բոլոր մարմնովն ձգտեալ, դունչն դէպ ի մանկիկն դարձուցած, որպէս թէ կը ննջէ ի քուն խոր։

Քանի մի վայրկեան՝ և ահա կը թմրի մանկիկն առ թուլութեան ջղաց. արտեւանունքն կը ծանրանան ի քնոյ. գլուխն խոնարհելով ի մի կողմ՝ կը յենու աթոռոյն թիկանց վրայ, եւ երկու ձեռքն ջըլատեալ կ'անկանին գրկացը մէջ. կը ննջէ։ Տան կատուն, — ազգ չար եւ ապերախտ, — դունէն դուրս կ'ելնէ մեղմով. բայց հազիւ թէ թաթը կ'երկարէ հացի պատառին որ մանկան մատանց մէջ է միշտ, վիրագն անդէն ի վեր կ'ամբառնայ գլուխն, առանց բնաւ մարմինը շարժելու, եւ կատուն ի տես անհեղեղ չանագլխոյն՝ ահարեկ լեզապատառ կը վազէ ի բաց, եւ տախտակամածէ մ'ի վեր մագլցելով անհետ կը լինի չարաճճին։

* *

Դեռ մանուկն կը ննջէր քաղցր քընով, եւ շունն բոլոր երկայնութեամբն տարածուած կը մնայր ի գետնի, երբ մարդ մը կ'անցնէր փողոցէն բարձրահասակ եւ թիկնաւէտ, պղպկունդի ընդարձակ կտոր մ'ունենալով ի ձեռին, զոր մերթ խածնելով կը շարունակէր իւր ճանապարհն յամրաքայլ։ Պղպկունդի հոտն կը գրգռէ մեր գամփռին քթի ջիղերն. իսկ եւ իսկ չորս ոտից վրայ կը բառնայ հըսկայ իրանն, արագընթաց՝ այլ անձայն անխօսիւն՝ յետուստ կուսէ կը մերձենայ անցորդին, եւ բերանաբաց սուր ժանեօքըն հափափելով պղպկունդի կիսաբոլոր պատառն՝ խոյս կուտայ անհնարին արագութեամբ։

Մարդուն յանկարծական աղաղակէն և խոշոր քարի մը գետնագլոր թնդիւնէն կը զարթնու մանկիկն, մինչ հացիկն ի ձեռին, եւ ի տես անցից անցելոց՝ կը ծիծաղի ու կը ծիծաղի, մինչեւ թալանալ։

Ց. Գ.

ՆԱՄԱԿ ԵՔԱԹԵՐԻՆՕՏԱՐԷՆ

> Մուկը ծակէն չէր մտներ,
> ցախաւելը պոչէն կապեցին։
>
> Հայկական առած.

Թէ ո՛րքան դժբաղդ է ժողովուրդ մը բուն երկրէն, ինչ ինչ պատճառներէ ստիպեալ, հեռի գտնուելուն պատճառով, ինքն ըստ ինքեան հասկնալի է։ Մենք ալ, իբրեւ գաղթական և բաւական ժամանակէ ի վեր անջատեալ այն սրբանուէր վայրերէն, ուր մեր հարք և հաւք սնան, մեր կողմէն ջիր ունեցանք օտարաց մէջ օրական պարէններս հայթայթելու. բայց և այնպէս անմոռաց կը մնար մեր մէջ ազգային կենդանացուցիչ այն նուիրական կապողակը, որով տեսակ մը կցըուած կը համարէինք մեզ Էջմիածնին և Լուսաւորչեան եկեղեցւոյն։ Դժբաղդաբար ցաւ ի սրտին ստիպուած ենք խոստովանիլ, բազմիցս տեսած և կրկնուած իրականութիւններէն, որ այն կապողակը երթալով երթալով աւելի կը հալի և շատ մօտ ապագային մէջ ալ անընդունակ պիտի դառնայ կրելու իր վրայէն կախեալ ծանրութիւնը, ի շնորհս մեր մէջ գտնուող անարժան քահանայից, որք իրենց գայթակղեցուցիչ վարմունքով աւելի կ'օժանդակեն վերոյիշեալ կապը խզելու։

Տասը տարի է, որ դժբաղդութիւն ունեցած ենք Եքաթերինոտարցիքս հրաւիրել մեզ հովուելու Աժդէրխան քաղաքէն Տ. Սերովբէ Լազարեանց քահանան, որն իր անտանելի վարմունքով այն աստիճանին զզուեցուց մեզի, անցաւ ամեն բանին չափ ու սահմանը, գժտութեան խնձորներ կը գլորէ շարունակաբար, առանց խղճահարուելու, հայ հասարակութեան մէջ, որ մենք բազմիցս դիմեցինք թեմիս առաջնորդ Գէորգ եպիսկ. Սուրէնեանցին ազատել մեզ վերոյիշեալ քահանայի ճիրաններէն, բայց լաց ու կոծ, աղաչանք պաղատանք «ձայն բարբառոյ յանապատի» կ'ըլլար։ Ինչ և է, անցեալ յունիսին մեր տէրպապան ընտանիքով գնաց Աժդէրխան և հասարակութիւնը յարմար գտաւ նորէն ընդհանուր ժողով կազմել վերջնական փորձն ընելու յիշեալ քահանան հեռացնել մեզմէն։ Նոյն ամսի 27ին տեղիս երեսփոխան Միլքա աղայի յատուկ հրաւիրանօք ընդհանուր ժողով կայացաւ ծխական դպրոցի դահլիճին մէջ, ուր հաւաքուած էր հոծ բազմութիւն. ընդհանուր ցանկութեամբ խըմբագրեցաւ մի աղերսագիր, յորում մանրամասնաբար եւ հանգամանօրէն յայտնեցաւ քահանայի այլ եւս անհանդուրժելի ըլլալը։ Գուցէ ընթերցողներէն հարցնող գտանի թէ, ալ ինչո՞ւ նորէն կը գրենք քանի որ մեր բոլոր դիմումները ի դերեւ կ'ելլէին. անոր համար, որ Սրբազանը մեր խընդիրքը աչքի առաջ ունենալով օգուտ պիտի քաղէր քահանային ներկայութենէն— կանչել քովը և ստիպել պատասխանել մի առ մի հարցումներին.— բայց այս փորձն ալ ոչ մի ցանկալի հետեւանք ունեցաւ։ Ինչի՞ համար. Թող ընթերցողը ներողամիտ ըլլայ, եթէ մենք մեզմէ անկախ պատճառներէ ստիպեալ քիչ մը աւելի երկարենք մեր խօսքը առանց զանազան խնդրագրերի և պատճէնների ընդօրինակումներ մէջ բերելու հոս սակայն, որը մեզ շատ և շատ հեռու պիտի տանի, թողնելով այս բոլորը ժամանակին, յորում եթէ յանդգնութիւն կ'ունենան մեր տէր պապանները փորձելու ջրելու մեր ասածները։

Ինչպէս քիչ մը վերը ըսի, կը յուսայինք բաւականութիւն ստանալ մեր արդար և իրաւացի պահանջմանց համեմատ, սակայն Սուրէնեանց եպիսկ. ինչպէս կ'երեւայ, ուզեցել է մեզ (այն ժողովրդին՝ որ երկու տարի ասկից առաջ՝ այստեղէն Սրբազանին համար յատկապէս բերուած salon-wagon ով և չամիչաններով ջրած համադամ խորտիկներով ճամբեց դէպի Մոզդօկ) սիւրպրիզ մը ընել ուղարկելով մեզ հովուելու հոգեւորապէս (? ?) մի ոմն Բաղդասարեանց (*) նորընծայ քահանայ մը, որն իր ամարդի և զզուելի վարք ու բարքով Նոզկանք մէջն կ'ազդէր և որի մասին իր ժամանակին 200էն աւելի ստորագրութեամբ յայտարարութիւն ղրկեցինք թեմիս առաջնորդին՝ որ Բաղդասարեանցին ո՛չ թէ միայն չուզենք քահանայի, այլ և եկեղեցական ամենայետին պաշտօնին մէջ անգամ տեսնել։ Ասացէք, խնդրեմ, ընթերցող, կրնա՞ք անուն մը գտնել որով կարելի ըլլայ մեր առաջնորդին արարքը բնորոշել. մենք յապուշ կրթեցանք տեսնելով մեր դիմացը կզերին սև զգեստին մէջ այն Բաղդասարեանցն, որը բաց ի մեզմէ քաջ յայտնի է նաև Վլադիկավկազցիներին, Ստավրօպօլցիներին և վերջապէս Նոր-Նախիջեւանցիներին, բայց թէ ի՛նչպիսի բարոյական յատկութեամբ, թող վերոյիշեալ քաղաքացիներէն տեղեկանայ Սրբազանը։ Թող մեր դպրոցաց մէջ սովրեցնեն թէ, մեր եկեղեցին ժողովրդական է. բայց մենք բազմաթիւ օրինակներ տեսած ենք հակառակն հաստատող. երբեք սխալուած չէինք ըլլայ ասելու— մեր եկեղեցին առաջնորդական է, այսինքն առաջնորդը թեմիս որին ուզենայ զնա կը ձեռնադրէ մեզ վրայ քահանայագործելու։

Թող մեր քաջահմուտ պատմաբանները սովրեցնեն մեզ, որ մեր ազգային եկեղեցւոյ պատմութեան գիտնալն ունի իւր կրթիչ և անգնահատելի ազդեցութիւնը մեզ վրայ, ցուցնելով յանցեալումն գործած սխալմունքներս՝ ազատ կը պահէ կրկնելու զայնս ներկայումս և յապագային. կարելի է որ մեր ասածներն ուղիղ են այլ ազգաց համար, բայց Հայոց համար բոլորովին հակառակն է կամ թէ պատմութեան գոյութիւնը մեզ համար եղած-չեղած մէկ հաշիւ է։ Հեռուն չերթանք, կարդացէք «Լեհաստանի Հայոց բանի միութիւնը», կամ թէ Շամախու Հայոց մէջ բողոքականութեան տարածուիլն, որ շատ ժամանակ չէ, որո՞վ ենք պարտական եթէ ոչ մեր ազգակործան առաջնորդներին և քահանաներին. արդեօք բաւ չէ՞ այսչափ զոհաբերութիւնն ազգիս կողմէն, մինչեւ ե՞րբ հայ դըպրոցն ստիպուած պիտի ըլլայ երեմիականներ ողբալու։ Մինչեւ ե՞րբ մենք պիտի զբաղուինք որ եւ է անարժան տէրտէրներով բարձի թողլու մեր եկեղեցին, ուսումնարանն, ընտանիքը. Պիտի գա՞յ ժամանակ, երբ մենք ասէինք— մեր խօսքին եւ ձայնին անսացող կայ, բաւական է որ ասենք և գրենք։ Ա՜խ, ընթերցող, այնչափ անտանելի է մեր դրութիւնը մեր տէրպապաներէն, որ մենք յուսահատ եղած ենք բոլորովին տեսնել զՄեսիա լցուած արդար բարկութեամբ և խարազանն ի ձեռին դուրս վարել փարիսեցիներն և կեղծաւորներն ասելով. «Տունիմ տուն աղօթից կոչեսցի և դուք արարէք զդա այրս աւազակաց»։ Ե՞րբ պիտի ըլլայ այս արդար դատաստանը։

Սեպտ. 19

(*) Ի՞նչ բանի հիմամբ՝ Սրբազանը քահանայ կը ձեռնադրէ զԲաղդասարեան, արդեօք այն պատճառով, որ յիշեալ պարոնը իր կողման արժանի վարմունքի պատճառով Ուսթյալոբոյ կոչուած գիւղի բանտին մէջ կեցաւ վեց ամիս շարունակ։

ԽՐԻՄԵԱՆ ՀԱՅՐԻԿԻ ՏՈՒՆԸ

Մեր տուներ են մեր անձնական սեպհականութիւնք։ Անոնք չունին հասարակաց շէնքերու հանգամանք, և ուստի չեն կրնար հասարակութեան առջեւ բաց ըլլալ նման եկեղեցիներու, դպրոցներու և թատրոններու, ուր ինքնահրաւէր կերպիւ մարդ մը կրնայ երթալ առանց մեղանչելու պատշաճից օրինաց դէմ։ Սակայն սոյն տողեր գրած ժամանակս, Վանայ հայ ժողովրդեան երկու սեռէն ամէն դասակարգի վերաբերող մեծ բազմութիւն մը գրաւած է անհրաւէր կերպիւ Հայրիկի տան սենեակներն ու անոր գեղազուարճ եւ դրախտանման պարտէզը։ Հոն կը տեսնես շատ մը խումբեր, որք անհուն ուրախութեամբ ողողուած՝ արեւելեան ճաշակաւ կը նուագեն ու կ'երգեն, կը խաղան ու կը խնդան, առանց բոպէ մը իսկ խորհելու թէ ինքնահրաւէր հիւրեր են ուրիշի մը տան ու պարտիզին մէջ։ Սոքա տնեցւոց կողմէն ոչ մի տրտունջ չեն լսեր իրենց դէմ, այլ ընդհակառակն կը պատուասիրուին տանուտէրոջ յաջորդներէն ըստ արժանւոյն։

Ամէն տարի գարնան ամիսներու մէջ անվրէպ կը կատարուին հայկական այս խրախճութիւնք Խրիմեան Հայրիկի տան մէջ։ Նկատելով թէ ամէն Հայ չունի դիւրութիւն այցելելու այս նշանաւոր տուն, կամ ըստանալու տեղեկութիւններ անոր վրայ, կը փափաքինք այնպիսեաց մատուցանել փոքրիկ ծառայութիւն մը, տալով համառօտ պատմութիւն Խրիմեան Հայրիկի տան, այն է Վարագայ վանուց։ Իրաւունք ունինք այս վանքը Հայրիկը տունը ճանչնալու։ Քիչ տանուտերք իրենց տան բարելաւութեան համար այնչափ հոգածու կ'ըլլան, որչափ Հայրիկ երկար ժամանակէ հետէ եղած է Վարագայ համար։

Վարագ կը գտնուի քաղաքիս արեւելեան հարաւային կողմը, իբր երեք ժամ հեռու։ Շինուած է հիւսիսէն դէպ ի հարաւ չեղ ձգուած երկճիղ համանուն լեռան մը ստորոտը, փոքրիկ բարձրաւանդակի մը վրայ։ Վանքին երեք կողմը շըրջապատեալ է լեռներով, եւ միայն արեւմտեան կողմը բաց է ուր կը գտնուի քաղաք տանող զառի վայր ճամբայն։ Այս ճամբուն հարաւային եզեր վրայ, վանքի քովէն սկսեալ կայ իբր հազար կանգուն երկայնութեամբ գեղեցկատեսիլ ծառուղի մը ուռենեաց, որք կարծես թէ ի պատիւ ուխտաւորաց զինուորական բարեւի կեցող զօրականներ են, մինչ յոտնկայս եւ վառ ու կազմ։ Վանքը պատեալ է տասներկու կանգուն բարձրութիւն՝ եւ իբր չորս հարիւր յիսուն կանգուն շրջապատ ունեցող պարսպաւ մը, որ կը պարփակէ իւր մէջ երկու գմբեթարդ հոյակապ եկեղեցի, քանի մը այլ եկեղեցիներ որք աւերակ են, շատ մը խուցեր, հին եւ նոր վարժարաններ, թանգարան մը, տպարան մը, արտաքին, ներքին եւ ոչխարաց բակեր, դրախտ անուամբ պարտէզ մը, եւ այլն։ Տեղ տեղ եղած արձանագրութիւններէ կ'իմացուի թէ պարիսպը Հայոց թըւականին 1226 եւ 1282 տարիներուն մէջ նորոգուած է ձեռամբ Գրիգոր եւ Ղազար անուն եկեղեցականաց։ Վանքին հիմնարկութիւն եղած է 900 տարի առաջ ի ձեռըն Արծրունի Սենեքերիմ անուամբ նշանաւոր անձնաւորութեան, որոյ գերեզմանը կը գտնուի եկեղեցւոյ աջակողմեան դասու մէջ։ Ըստ Առաքել պատմագրի, Հայոց 1097 թուականին պատահած է մեծ եւ զարհուրելի երկրաշարժ մը, որով ի հիմանց փլած են Վասպուրականի շատ մը վանքեր, ինչպէս նաեւ Վարագայ գեղեցիկ տաճարներ։ Վերանորոգութեան նըկատմամբ յիշեալ պատմագիրն այսպէս կ'ըսէ. «Այլ եւ Վանայ խօճէքն առաքեցին առ խօճայ Ռուչհիճանն, որ յաւուրսն յայնոսիկ ի Կոստանդնուպոլիս էր, հրաման առնուլ ի թագաւորէն վասն վերստին շինութեան, որ և խօճայ Ռուչհիճանն առեալ հրաման ի թագաւորէն, առաքեաց ի Վան առ խօճայսն. և նախ Կիրակոս վարդապետն, որ էր առաջնորդ Վարագայ վանից, յանձն էառ շինել զժամատունն, զոր եւ շինեալ կատարեաց։ Եւ խօճայ Ամիրխանն՝ զսուրբ Խաչի եկեղեցին, եւ Մարխաս Զալապին՝ զԱստուածածնի եկեղեցին և խօճայ Տիլանչին՝ զսուրբ Սիոն եկեղեցին և խօճայ Յովհաննէս՝ զսուրբ Սիոն եկեղեցին և խօճայ Յովհաննէս՝ զսուրբ Նշանի եկեղեցին.» Վարագ երբեմն ունեցեր է փառաւոր կաթուղիկէներով եօթը չքեղ եկեղեցիներ, ինչպէս որ կ'երեւի Եէտի Քիլիսէ անունէն, զոր Թուրքեր ցայսօր կուտան Վարագայ։ Բայց ցաւալի է որ այժմ կանգուն կը մնան միայն Ս. Նշան և Ս. Գէորգ եկեղեցիք։ Եթէ վանքը կեդրոն ընելով՝ երկու մղոն երկայնութիւն ունեցող շառաւիղով մը երեւակայական շրջանակ մը գծենք, շըրջանակին մէջ պիտի տեսնենք խոտաւէտ բլուրներ որք կը գրաւեն անոր մեծագոյն մասը, տեղ տեղ ծառաստաններու ովասիսներ, ուր պէս պէս ծառեր սօսափիւններ հանելով ու տատանելով կը նուագեն ու կը պարեն երբ կը փչէ յամրան արեւմտեան կողմէն Վանայ լճի քաղցրաշունչ եւ զովարար զեփիւռ, հոս ու հոն պաղ աղբիւրներ որք նոյնպէս կը նուագեն, բայց ծառերուն նուագածէն տարբեր եղանակներ, խայտալով լեռն ի վար վազող գետ մը և ուրիշ առուակներ որք յառաջ խաղալով կը ճըղեն դաշտեր։ Գարունն է նման հարիւրաւոր ձեռք զգեստ ունեցող դքսուհւոյ մը, որ ամեն տեղ չհագնիր նոյն հանդերձ. Վարագն է այն վայրն ուր կը տեսնենք հիմա զգարունն իւր ճոխ և ամենէն թանկագին արդուզարդով, պերճանաց ու պչրանաց մէջ։ Դալարագեղ խոտեր և գունակ գունակ ծաղիկներ, որոց տեսակներ երկու հարիւրի կը հասնին, այժմ կը ծածկեն անոր բլուրներ և նեղ հովիտներ։ Չեմ կարծեր թէ Վարագ սնանկանայ իւր քաղցրաբոյր ծաղիկներէն, եթէ կարելի լինի ինձ յօդուածիս միջոցաւ յղել առ Ամեն. Խրիմեան Սրբազան եւ առ արգոյ ընթերցողաց իւրաքանչիւրին մի մի ծաղկեփունջ, շինուած՝ Վարագայ սարերէն ու ձորերէն քաղուած ծաղիկներէն։ Այցելէք Վարագ այս օրեր և պիտի տեսնես, ըստ գեղեցիկ բացատրութեան Օտեանի, որ հոս օդ ծիծաղ մը ունի, երկինք ծիծաղ մը ունի, ջուր ծիծաղ մը ունի։ Դու ալ այս ընդհանրական ծիծաղէն կամայ ակամայ պիտի տոգորուիս, դիմացդ վրայ ծագած պայծառ զուարթութեան մը մէջ պիտի սկսին փթթիլ քաղցր ժպիտներ։ Մինչեւ անգամ թէ որ աւերակաց մելամաղձոտ բու մը ըլլաս, պիտի ստիպուիս դառնալ սոխակ վարդենւոյ։ Հայրիկի տանն երթալ ի գարնան և չունենալ խնդիլ ու հրճուանք, է հարսանեաց տան մէջ սուգ պահել։ Արդ կ'արժէ հարցնել թէ բնութենէն այսպէս օժտեալ վանք մը օգտակար եղա՞ծ է հայ ազգին։ Այս հարցման գոհացուցիչ պատասխան մը տալ կարենալու համար, հարկ է Վարագայ անցելոյն վրայ ակնարկ մը ձգել։

Իբր երեսուն երեք տարի առաջ, Վանայ վիճակի առաջնորդներ կը վարէին Վարագայ վանահայրութեան պաշտօն։ Վարագ յայնժամ անուամբ եւեթ վանք էր. վասն զի արդեամբ վանեցի հայ մեծամեծաց ագարակ դարձած էր։ Սոքա անոր եկամուտներ հանգարտ խղճիւ կը բաժնէին իրենց միջեւ, հաւանականաբար մեծ բաժին մը եւս առաջնորդին հանելէ վերջ։ Հայրիկ սովորական աշխարհիկ մը եղած ատեն ամուսնացեալ էր և ունէր դուստր մը. Երբ մեռաւ իւր ամուսին, ինչպէս նաեւ իւր դուստր, Հայրիկի գորովագութ սիրտ կարեվէր խոցուեցաւ։ Ընտանեկան կենաց այսպիսի դառն բաժակ մը խմելէ վերջ, Հայրիկ չուզեց այլ եւս ամուսնանալ։ Անոր միտք մէջ ծագեցաւ վարդապետ լինելու խորհուրդը, և ուստի երթալով Աղթամար, հոն վարդապետ ձեռնադրուեցաւ, յայնժամ տեղւոյս առաջնորդ Գաբրիէլ եպիսկոպոսէն։ Հայրիկ իւր ձեռնադրութեան երկրորդ տարին հաստատ առաջադրութեամբ ձեռնարկեց Վարագ իւր իրաւասութեան ներքեւ առնլու գործին, որ ինչպէս կ'ակնկալուէր, շատ դժուարութեանց բախեցաւ։ Հայրիկ չվհատեցաւ դժուարութիւններէ. Դիմեց ի Պատրիարքարան, բողոքեց, համոզեց, փաստաբանեց և վերջապէս յաջողեցաւ 1857ին, ցայն վայր անձնական շահագործութեան միջոց դարձած վանքը կորզել խումբ մը շահադէտներու ձեռքէն և ընել զայն ոստան մենաստանից Վանայ գաւառի։ Այս թուականին ահա կը բացուի Վարագայ համար նոր դարագլուխ մը։ Հայրիկ նուիրական նոր կոչման մը իւր վրայ հրաւիրած պատասխանատուութեանց գիտակից՝ կը սկսի ձեռն ի գործ արկանել, կը կազմէ այն տարին, յորում կը ստանձնէ վանահայրութիւն, վանուց միաբանական ուխտ մը, որոյ անդամ եղած են տասն եկեղեցականք։ Ասոնցմէ նշանաւորներն են, վախճանեալ վանեցի Երեմիա եպիսկոպոս Տ. Սարգսեանց, բանիբուն բեմբասաց որ վարած է առաջնորդական պաշտօն ի Բաղէշ, ի Մուշ եւ ի Խարբերդ, այցելու հովիւ ղրկուած է ի Հայաբնակ գաւառս. Գրիգոր եպիսկոպոս Աղուանեան, կորովախոհ և պերճախօս քարոզիչ, որ առաջնորդ եղած է հոս, ի Մուշ, ի Կարս և է այժմ ի Գանձակ. Ղեւոնդ վարդապետ Փիրղալէմեան վանեցի, որ երկար ժամանակ առաջնորդ եղած է ի Մանչէսթէր բնակող ազգայնոց։ Սա ունի տպեալ և կարծեմ անտիպ երկասիրութիւններ։

ՆՇԱՆ ԳԱՐԱՍԷՖԵՐԵԱՆ

Վան (Աւետաբեր)

ԱԶԴ.—Մանկամարդ աղջկանց համար Ֆրանսերէն լեզուի տեսական և գործնական դասախօսութիւններ, և երիտասարդաց համար մասնաւոր դասեր։ Դիմել կիրակի օրերը մինչեւ կէս օր առ Էտուէն Ֆաւրէ, Բերա, Պէօյիւք Բարմաք Գափու, Թիւ 8։

ՏՊԱՐԱՆ, ՎԻՄԱԳՐԱՏՈՒՆ ԵՒ ԳՐԱՏՈՒՆ Գ. ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ
ՍՈՒԼԹԱՆ ՀԱՄԱՄ ԹԻՒ 14, Կ. ՊՈԼԻՍ
ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԵԱՄԲ
ՆՈՐ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԳԻՆ Գ. ԱՍԼԱՆԵԱՆ 7 Ղշ.
ԵՐՐՈՐԴ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՍՐԲԱԳՐԵԱԼ ԵՒ ԸՆԴԱՐՁԱԿԵԱԼ
Սոյն Երրորդ տպագրութիւնն բովանդակելվ առաւելագոյն տեղեկութիւններ քան զառաջինն, կը վաճառուի առանց գնոյ յաւելման։

ԱՌ ԸՆԹԵՐՑՈՂ

Ստորագրեալս պատիւ ունի ներկայիս ծանուցանել իւր բազմաթիւ յաճախորդաց թէ Եւրոպայի հռչակաւոր գործարաններէն այն ինչ բերել տուած է նոր և վերջին կատարելագործութեան համեմատ մեքենայներ, ժամանակիս պահանջմանց ըստ ամենայնի յարմար, որոնցմով կարելի է ամէն չափով և ձեւով լուսանկարներ արտադրել ի կատարեալ գոհունակութիւն ամենէն դժուարահաճ յաճախորդաց։

Մեր բազմաթիւ բարեկամք կարող են համոզուիլ մեր ըսածներուն պարզ այցելութեամբ ի մեր գործատուն, ուր կարող պիտի լինին ունենալ դիւրամատչելի գներով ընտիր և ամենամաքուր լուսանկարներ։ Ստորագրեալս միշտ անձամբ կը հանէ լուսանկարներն առանց երկրորդական պաշտօնէից ձեռքը ձգելու։

Արդէն 25 տարիներէ ի վեր մեր յաճախորդաց նկատմամբ մեր տան ունեցած բարւոք յարաբերութիւններն ինքնին բացայայտ ապացոյցներ են մեր ըսածներուն ճշդութեան։

Օդը երբ ամպոտ է, լուսանկարն երբեք տարբերութիւն չունենար. գործատանս մէջ թէ արանց և թէ կանանց համար մասնաւոր վարսայարդար մը կը գտնուի։

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱՏՈՒՆ
ՆԻԿՕԼԱՅԻ ԱՆՏՐԻՈՄԷՆՕ

99, Սուլթան Պայազիտ Բէօզճիլէր Պօլը, 99
129 Կ. Պոլիս 41—90

ՍԻՄՈՆ ԳԱԲԱՄԱՃԵԱՆ

ՀԱՒԱՔԱՄՈՅ
Ընտիր Գրուածոց
Ազգային եւ Օտար Մատենագրաց
(Արձակ և Ոտանաւոր)

Սոյն ընտիր գործն յարգելի հրատարակուած հաւաքածոյներու մէջ՝ առաջին տեղը կը բռնէ, ունի ճոխ պարունակութիւն մի ընտիր դասակարգութեամբ՝ շահագրգիռ և հետաքրքրական ուսանողաց համար։ Երկասիրողն եւրոպացի մեծ հեղինակաց հետեւողութեամբ յաջողած է լաւագոյն մեթոտով մի առաջնորդել զաշակերտս յուսումն աշխարհիկ լեզուի։

ՀԱՒԱՔԱՄՈՅՆ կը բաղկանայ երկու մասերէ. Ա. մասին մէջ կը բովանդակին գեղեցիկ հատուածներ, պատմական և նկարագրական գրուածներ, առակներ, եւն. Գինն է 3 դահեկան։ Իսկ Բ. մասին մէջ՝ որ առաջինէն կրկին է ու մեծադիր, կը պարունակէ մեծ մասամբ անտիպ գրուածներ, գրագիտական զննողական կանոններ, 35 հայ հեղինակաց հակիրճ կենսագրութիւններն, առածներ, բարոյական իմաստներ, բառագիտական ծանօթութիւններ եւն եւն։ Գինն 7 ու կէս դահեկան։ Կը ծախուին ամէն հայ գրավաճառաց քով։

Սոյն գործոյն կեղծ օրինակներէն զգուշանալու համար բաւ է միայն կարդալ գրքին ճակատն ՍԻՄՈՆ ԳԱԲԱՄԱՃԵԱՆ. 163

ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒ

Ա. ՏԱՐԻ

Բովանդակութիւն

Քերական.—Հեգերէն.—Ընթերցարան.—Թարգմանութիւն (Փոխադրութ.).—Քերականութիւն.—Սերտ ի բերան.—Բառք.—Բառագիտութիւն.—Ուղղագրութիւն.

ԵՐԿԱՍԻՐԵԱՑ
Մ. Պ. ԽՈՐԹՈՒՄՃԵԱՆ
Ուսուցիչ Ֆրանսերէն եւ Թուրք լեզուաց և բնական գիտութեանց

Ահա գործ մը՝ երկար տարիներէ փորձուելէ յետոյ ի լոյս կ'ընծայուի, զերծ ''Տաղտապանդներու,, մակդիրներ, միայն իւր տեսակին մէջ, որ կը տարբերի իւր աւանդման ոճովը, նիւթոց ընտրութեամբ ու աստիճանաւորմամբ։

Սոյն գիրքն պէտք չէ թողուլ այլ եւս ուրիշ որ և է դասագրքի, կարդալ գրել ու խօսիլ սովրելու համար։

Ուսուցիչք յետ այսու պիտի չգանգատին իրենց աշակերտաց ընթանալուն և պիտի չգտնուի ուսանող մը որ ետ մնայ իւր դասէն։

Աճապարեցէք նոր և աննման բաւելու արժանի դասագիրք մը որ կը վաճառի 4 դահեկանի Մարգարեան գրատունը և ամէն հայ գրավաճառաց քով։

Ի մօտոյ կը հրատարակուի եւ գործոյս ուղեցոյցն ի դիւրութիւն ուսուցչաց և յ'օգնութիւն ինքնընտել ուսանողաց։ 158 6—11

ԻԼԱՆԸ ՌԵՍՄԻ

Խաթթէի Հիճազիյէտէ զուհուր իթմիշ օլան գաճթ վէ գըլանըն Թէճվինի զըմնընտա էրպապը համիյեթտէն խանէթէն ճէմ խիլմէքտէ պուլունան մեպալիղ իլէ պուքերրէ տախի 200.000 աթիգ գըեէ Սամսոն սէրթ պուղտայըընըն չըրախթը ամիյէ իլէ Տախիլիյէ Նէզարեթը ճէլիլէսի տարէսինտէ միւթէշէքքիլ Հիճազ զայնթըզէտէկեան գոմիսիոնը ալիսինտէ միւզայէտէսը գարարլաշտըրըլմըշ տըր։

Եվվէլա. Իթա օլունաճագ պուղտայ 58 պուչուք լիպրատան տուն օլմամագ վէ մաքինատան կէչիրիլմէքէ վէ ճէմիս վէ աղըրլըըը սաղլամ տիքիլմիշ չուվալլարա վազ վէ հինը վագընտա մէքմուրը մախսուսլար մարիֆէթիլէրի իլէ մուայէնէ իթթիրիլմէք վէ գոմիսիոնը ալինճէ իթթիհիզաղ վէ ինթիհազ օլունան նումունէսինէ մուվաֆըգ օլաճագըն պիլ վէզն գապուլ օլունմագ վէ չուվալլըրինին պէհասը վափորա նագլի իլէ մէսարիֆը սայիրէսը միւթաահհիտինէ այիտ պուլունմագ վէ կէօմրիւք վէ գանթարը ըէսմիլէրի վիրիլմէք իւզրէ 200,000 աթիգ գըեէ Սամսոն սէրթ պուղտայը ալընաճագ տըր։

Սանիեն. Կէրէք Պահրը Սէֆիտ վէ կէրէք Պահրը Սիեահ իսքէլէլէրինին գանղըսընտա օլուր իսէ օլսուն զախիրէնին Թահմիլ օլունաճաղը իսքէլէյէ վափոր վասըլ օլտուգտան նիհայէթ 3 կիւն իչինտէ Թէսլիմէն վափորա Թէսլիմ իտիլմիչ օլաճագ տըր։

Շու գատար քի չու 3 կիւն զարֆընտա զախիրէնին Թահմիլի իթմամ օլունմագ գաթիյէթինէ գարշու մավունա վէ գայըգ կիրալի վէ սաիրէ նագլիյէնին վափորա եանաշմասընտա մանի օլաճագ տէքրէճէկ պիր հավա վուգուա պուլաճագ օլուր իսէ օ հալտէ հէվանըն կէսօթիւրէճէյի միւսաատէտէն իսթիֆատէ օլունմաք իւզրէ տէր հալ Թահմիլ օլունաճագ տըր։

Սալիսէն. Միւթէահհիտ իսքէլէ պուղտայ պէտէլի թէմամէն Թահմիլ օլունմագտան սոնրա վիրիլէճէք մազպադա ուզէրինէ գոմիսիոնը ալիյէ լիպրագ օլունմագտա լիրասը սամանը իւզրէ տէր հալ Թէսվիյէ իթթիրիլէճէկ տիր։

Րապիան. Միւթէահհիտ չըրախթը մուհարրէրէ իլէ թէմամէն իթա խուսուսունտա [illegible] գոմիսիոնը ալիյէ [illegible] օլաճագ տըր։

Շէրայիթը մուհարրէրէ իլէ իչպու պուղտայը իթմայա Թալիպ օլանլար էվվէլ էմիրտէ Տախիլիյէ Նէզարեթը ճէլիլէսի մուհասէպէսինէ միւրաճաաթ իտէրէք նումունէլէրի կէօրիւլտիւքտէն սոնրա գարանթինամէ աչըգ օլմագ իւզրէ կէրէք Պահրը Սէֆիտ վէ կէրէք Պահրը Սիեահ իսքէլէլէրինտէն գանղըսընտա [illegible] ալընաճագ տըր։ 351

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

2

ՆՈՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԷՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 10,075,212
ՀԱՍՈՅԹ 1889 ՏԱՐՒՈՅ 2,170,355

ՆՈՐԹՀԸՐԸՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 3,781,300
ՀԱՍՈՅԹ 1889 ՏԱՐՒՈՅ 989,400

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի դիմաց հատուցման մինչև ցարդ տուած վճարումներն 20,000,000 *Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։*

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 500,000 ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 102,345

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամաթղթերն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ թիւ 22 և 22 Ա. սենեակներն, առ **ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ** *Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց*

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Ասաքիրի Շահանէ իչին լիւզումի օլան բիրինճի Մըըրըն Մըշըրըպիլ Րէշիտ բիրինճի օլարագ միւպայեասընա գարար վիրիլմիշ վէ միւթթախըրըղ նիւմունէ վէ շէրաիթի մուֆէսսալէսի պէհէր դըլէճէ ճէտուէլ նէհէմ փարայա թալէպլի էօհտէսինտէ պուլունմուշ օլտուղունտան, վէ Թէշրինի էվէլին սէքիզինճի կիւնիւ գարարը գաթիյէսինին իճրասը իչին իւթիւնճի գէթ խարդ թէնզիլի պէհէր դըլէճէ ճէտուէլի նէհէմ փարայա մուզայէտէսի պուլունտուղունտան թալիպ օլանլարըն մէզպուր կիւնտէ Սէրասքէրի լէվազըմաթ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

2 Թէշրինի էվէլ 1890 815
Նօ. 20 2—3

ԷՄ. ՄԵՐՃԱՆՈՖ

ՄԷՅՏԱՆՃԸՔ ՓՈՂՈՑ ԹԻՒ 54 ԵՒ 56
Կ. ՊՈԼԻՍ

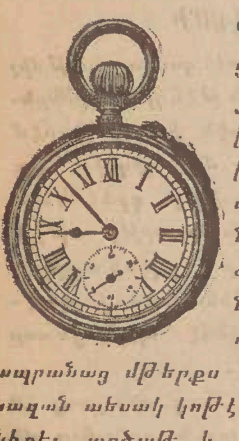

Պատիւ ունիմ ծանուցանել պատուարժան յաճախորդացս որք թէ՛ ի մայրաքաղաքիս եւ թէ ի գաւառս, որ ժամանակէ մ'ի վեր մասնաւոր խնամօք ընտրուած լինելով գրպանի ժամացոյցներու առեւտրական ճիւղս, և ապրանաց մթերքս ճոխացուցած եմ զանազան տեսակ կոթէն լարուող և բանալիով նիքէլ, արծաթ և ոսկի ժամացոյցներով։ Ուստի կը խնդրեմ այն յաճախորդներէս որք կը շահագրգռուին սոյն ապրանքէն, իրենց գնումներն ընելէ առաջ անգամ մը գալ այցելել մթերանոցս ուր միշտ ի պահեստի կը գտնուին 3000էն աւելի ժամացոյցներ իւրաքանչիւրը 35էն մինչեւ 3800 ղրշ. ի արժէքով։ 173

Մեծաքանակ գնողաց համար մասնաւոր պայմաններ

ԴԵՂ ՋԵՐՄԻ ԵՒ ՏԵՆԴԻՑ

Տոքթոր Այէրի ջերմային հիւանդութեան այս դեղը՝ որ անխառն բաղադրութիւն մի է զուտ բուսեղինաց, է դառնահամ և ազդու կազդուրիչ ամեն տեսակ ֆիզիքական խանգարմանց, որ յառաջ կուգան ճախճախուտ վայրերու ջերմոտ կլիմայից վատ ու ապականեալ օդերէն, որուն օգտակարութիւնն 'ւ ապաքինիչ ասոյգ յատկութիւնն երաշխաւորեալ է նորա անհամար արդեանցը ասոյգ գիտութեամբն։ Այս ֆիզիքական խանգարումներն յառաջ կուգան օդին մէջ լողացող թունաւոր անվերջմարելի նիւթոց միջոցաւ, որք թոքերէն անցնելով կը մտնեն արեան մէջ, կը խանգարեն լեարդն, և յառաջ կը բերեն տեսակ տեսակ ջերմեր և տենդեր, և արեան թունաւորումն. որոց ասանունները տրուած է. ջերմն և սարսուռ, թաղուն ջերմ, պարբերական ջերմն, ընդհատեալ ջերմն մաղձային տենդ և հրատապ տենդեր։

Թունաւորեալ օդերէ պատճառեալ հիւանդութիւնք կը պատահին այն տեղեր ուր մթնոլորտն ապականեալ և թունաւորեալ է ճահիճներէ կամ ճախճախուտ վայրերէ բուրեալ մահահոտ նիւթերով, կամ բաց աղբանոցներէ և աղտաներու ծակտիկներէն ելած թունաւոր կաղերով, զորս մարդիկ կը ծծեն շնչառութեամբ։

Այէրի ջերմի ու տենդից դեղը կը ջնջէ այդ թունաւոր նիւթոց կամ կաղերու ազդեցութիւնն և դուրս կը վանէ զայն մարմնոյն մէջէն, որոյ գործածութիւնն ստուգապէս անվտանգ և անվնաս է և օգուտն ասոյգ, միայն թէ տրուած հրահանգից համեմատ գործածուի։ Կը ծախուի Մինասեան և Ընկերաց Ամերիկեան վաճառատան մէջ ի Ղալաթիա Կ. Պոլսոյ։ 30

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսէյլէյի և Բոնէյի միջև կանոնաւորապէս բանող

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Սէյտաօն որ հոկտ. 1ին Մարսիլիայէն և հոկտ. 23ին Կ. Պոլսէն պիտի մեկնի։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղւոյ ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,

Ա. կարգ 250 Ֆրանք
Բ. » 178 »

Ուղեւորներու և ապրանքներու Նաւողչէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն
ԹԻՄՈԹԷ ԲՐՊՈՒԼ
Թիւ 17-18 Քիւչիւք Միլլէթ
21 *Մոհանէ փողոց, Թիւ 14*

ԲԱԹՐԻՕԹԻՔ

ԿԵՆԱՑ ԵՒ ՀՐԴԵՀԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

PATRIOTIC Life and fire assurance Company

Հիմնեալ ի **1824**

Դրամագլուխ	Անգլ. Ոսկի		1,500,000
Վճարեալ դրամագլուխ	»	»	121,984
Պահեստի դրամ	»	»	250,000

Սոյն ընկերութիւնը դիւրամատչելի պայմաններով ամէն շէնք, կարասիք և ապրանք հրդեհի վնասուց դէմ կ'ապահովագրէ։

Տնօրէն ընդհանուր Թուրքիոյ
ԱԼՊԵՐԹ ՀՕՖՄԱՆ

Ապահովագրութեանց և այլ տեղեկութեանց համար դիմել առ.
Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղի տեսուչ
ՄԻՀՐԱՆ Յ. ՍԱՐԸԵԱՆ
Գործակալ Ապահովագրական Ընկերութեանց

Սթամպօլ, Պաղչէ-Գաբու Թիւ 27 մաքսատան դիմաց։ 172

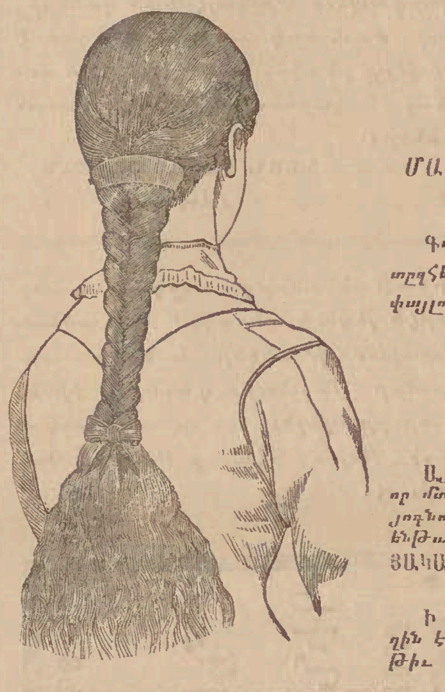

ROYAL VICTORIA

ՄԱԶԵՐՈՒ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ

ԱՆՎՐԻՊԵԼԻ ԴԱՐՄԱՆ
ՄԱԶԵՐՈՒՆ, ՄՕՐՈՒՔԻՆ ԵՒ ՊԵԽԻՆ ՏԱԼՈՒ ՀԱՄԱՐ
ԻՐԵՆՑ ՈՅԺՆ ԵՒ ՆԱԽՆԱԿԱՆ ԳՈՅՆԸ

Գործածութիւնը դիւրին. Կ'արգիլէ մազերուն թափիլը. Հեռացնէ բայց ապահով արդիւնք յառաջ կը բերէ. Բնական և փայլուն գոյն կուտայ մազերուն։ Գործածութիւնը բազմածախս չէ։

ՆԵՐԿ ՉԷ ՉԷ ԱՅՍ

փափաքեալ արդիւնքն ընդհանրապէս յառաջ կուգայ
10—15 *օր յետոյ*

Այն անձինք որք ծանր հիւանդութիւններէ ելած են, անոնք որ մտատանջութիւններ ունին, կանայք որ կաթ տուած են և մեծ յոգնութեանց ենթակայ բոլոր մարդիկ իրենց մազերը կորսնցնելու ենթակայ են. այս պարագայից մէջ մանաւանդ ՄԱԶԵՐՈՒ ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՎԻԿՏՈՐԻԱ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉԸ *կոչուած է,*

ՄԵԾ ԾԱՌԱՅՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՄԱՏՈՒՑԱՆԵԼՈՒ

Ի Թուրքիա մեծաքանակ վաճառման համար միակ կեդրոնատեղին է ԷՏՄՈՒՆՏ ՔԱՐՈՒԱՆԱ, *Մթերանոց անգլիական, Վոյվոտա, Թիւ 95 և 97, Ղալաթիա։* 601

L'ԱՎԸՆԻՐ ՏԷ ՖԱՄԻՅԼ — L'AVENIR DES FAMILLES

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՎԱՍՆ ՎԵՐԱԿԱԶՄՈՒԹԵԱՆ ԴՐԱՄԱԳԼԽՈՅ
ԿԸ ԳՈՐԾԷ
ԸՆԴ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՄԲ ԳԱՂՂԻՈՅ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ
ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ Է ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
61, ՌԵՓՈՒՊԼԻՔ ՓՈՂՈՑ, ԼԻՈՆ 61 (ՖՐԱՆՍԱ)

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽՔ	ՄԻՆՉԵՒ ՑԱՅՍՕՐ ԵՂԱԾ ՎՃԱՐՈՒՄՆԵՐ
80,000,000 Ֆրանք	1,500,000 Ֆրանք

L'ԱՎԸՆԻՐ ՏԷ ՖԱՄԻՅԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆ, որ հաստատուած է նպաստելու համար փոքր խնայողութեանց, արագ զարգացում մ'ունեցած է. Իւր նպատակն է որոշեալ պայմանաժամի մէջ վերակազմել դրամագլուխն։

Ընկերութեան գործառնութիւնք բազմազան են, ինչպէս շարժական արժէից և փոխ տրուած դրամագլխոց ապահովագրութիւն, կորուսեալ դրամագլխոց մը վերակազմութիւն, երաշխաւորութիւնք և Գլէպալ֊ք՝ փոխառութեանց և Ճարտարարուեստից և վաճառականութեան մէջ գործածուած դրամագլխոց, մանկանց համար օժիտ, հանգստեան թոշակ ծերութեան համար, ցկեանս եկամուտներու կազմութիւն, ի մի բան այն ամէն՝ գործառնութիւնք որոց նպատակն է խնայողութիւն։ Ընկերութեան Պոլսոյ գործակալութիւնն սկսած է 1884 Յունուար 1 էն։

Տեղեկութեանց և բաժանորդագրութեան համար դիմել առ Պետրոս Էֆէնտի Անպարճեան, գործակալ Ընկերութեան ի Կ. Պոլիս, Թաշ խան, Թիւ 40, Պահչէ Գաբու, Պոլիս։ 5

COMP RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՆԱՒԱՐԿՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՈՒՐԻ

Շաբաթուան երթեւեկութիւնք

Օր	Հոկտ.	Ժմ. Ը.Ե.	Երթալիք տեղը
Բշ.	1/13	1 Եր.	Օտեսա
Գշ.	2/14	5 Եր.	Աղեքսանդրիա
Դշ.	3/15	10 Ա.	Անատոլու
Դշ.	3/15	10 Ա.	Սեւաստոփոլ
Եշ.	4/16	2 Եր.	Օտեսա

Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ Գործակալութիւնն Ռուսական ընկերութեան ի Քիրէճ Գարու։ 26

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվըրփուլ և Միջերկրականի միջև բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ամասիս	4200	Սֆինքս	3000
Քանոփուս	4000	Օսիրիս	3000
Ֆարոս	4000	Նեֆթիս	3000
Օսմանլի	3250	Իպիս	3000
Թէպս	3250	Լօթուս	800
Մաքեդոնիա	3250	Օլիմփուս	800
Մարէօթիս	3250	Նեւլ	700

Դիմել առ Ծ. Վ. ՎԻԹՈԼ և ԸՆԿ.
Ուէթօլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
9 31, *Ճէյմս Սթրիթ Լիվըրփուլ։*

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Երթեւեկ. Անվերջ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի միջեւ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանօ	2000	Ֆլամինկօ	1600	Բոլէրմօ	3200
Անճէլօ	3000	Կալլէկօ	5500	Ճանտէր	1700
Ապօլլօ	5500	Կիրանօ	2200	Բլանօ	1500
Արկօ	300	Կօլօ	1800	Բոլօ	1000
Արիոսդօ	4000	Կրոտօ	2200	Քուիդօ	2800
Պուսանօ	3000	Հիրօ	2000	Բրավիլօ	4400
Պորտոլինօ	220	Հիդալկօ	3000	Րինալտօ	3200
Պրաւօ	2000	Հինաս	7000	Րօլլօ	3000
Պլէքֆօլօ	8800	Ժավէլ	1200	Րօմէօ	3500
Քէլբօ	2600	Իճավօ	5000	Սօրրէնտօ	3500
Գալիպսօ	2500	Ջիլնօ	2300	Սալերնօ	4000
Գամօ	2100	Քէլօ	2000	Սանդիակօ	8200
Գադօ	2000	Քոլիոնօ	4200	Սաֆօ	2000
Գօծօ	2700	Քօլօ	2200	Սիլվիօ	2000
Զինքաէլօ	5000	Լէօ	2200	Սորէնտօ	4300
Զիլօ	4500	Լէրանտօ	4500	Թ. Ուիլսըն	3000
Դօլօրասօ	400	Լիվօրնօ	3000	Թոլլօ	1200
Տիդօ	3500	Մալմօ	1500	Թօլիտօ	2800
Տօրինօ	2500	Մարինկօ	4300	Թորրինօ	900
Տուրօ	2800	Մարգէլլօ	6500	Օդիլօ	5000
Էրաքօ	4100	Միլօ	2000	Ավոլէնիօ	5000
Էմօնտ	2600	Մորինօ	8100	Վէնօ	3600
Էլլորադօ	3000	Ֆէլօ	2000	Վէգա	1000
Էլէքթրօ	3200	Օրլանտօ	3000	Զէֆիրլինօ	200
Ֆրանկօ	2600	Օթէլլօ	5000	Զէննօ	200
Ֆալլօն	800	Օփօրտօ	4100	Զէնօ	140
Զիտօ	700	Օտդօ	2000	Ամուրիթօ	120

Եփրիտէն Ծովերք 8000
Նիլոսի Ծովերք 8000
Լէյթի Ծովերք 8100

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւններ կ'ընծայուին

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՈՒԻՑՕ
Գործակալ
Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա
23

ՇԱՆԹԱՀԱՐՈՂ ԹՈՐՏ ԹՐԱՑԲ

ԳՈՒՍՈՅԻ ԿՈՏՈՐԻՉԸ

Կ'ոչնչացնէ ճմուկ, խլուրդ, կուզ, աղուէս, եւ կրծողներու ամէն դասը.

Ուրիշ ամէն արտադրութիւններէ գերազանց. Աննման յաջողութիւն. Առէք եւ դատեցէք.

Միակ արտադրութիւն որ չպարունակեր ո՛չ փոսփոր, ո՛չ արսենիք, ո՛չ ստրիքնին, ո՛չ ... ։ Ո և է վտանգ չունի ընտանի անասնոց համար։

Բարիզի 1889ի Ցուցահանդիսին մէջ առաջին մրցանակ եւ ոսկի շքադրամ

ԱՆՍԱՀՄԱՆ ԿԵՐՊՈՎ ԿՐՆԱՅ ՊԱՀՈՒԻԼ

ԳՈՐԾԱԾՈՒԹԻՒՆԸ ԴԻՒՐԻՆ — ԱՐԴԻՒՆՔԸ ԱՊԱՀՈՎ

Անվնաս և աննման միջոց՝ բնաջինջ ընելու համար կրծող անասունները որք ամէն բան կ'ոչնչացնեն և կը լափեն տուներու, հիւանդանոցներու, զօրանոցներու, ագարակներու, մաքսատանց, նաւարանաց, և այլ հաստատութեանց, գործարաններու և դաշտերէից մէջ։

1889 դեկտեմբեր 24ին, Լինդրնի [Անգլիա] Նահանգին բնակարանները և դաշտերը արշաւեցին մի լիոնաւոր մուկեր, որք մինչեւ իսկ տղաքն 'րը կը խածնէին։ Լինգրնի Նահանգային խորհուրդը, ժողով գումարելով անցեալ դեկտեմբեր 2 ին, արհեստից և երկրագործութեանց վնասաբեր այդ անասունները ոչնչացնելու համար ընդունեց ԹՈՐՏ ԹՐԱՑԲ աննման բաղադրութիւնը, որ մեկ քանի օր յետոյ գիտական ճշմարիտ յաջողութիւն մը ունեցաւ և բնաջինջ ըրաւ անասունները,

Թուրքիոյ, Պուլկարիոյ, Ռումանիոյ և Յունաստանի համար միակ կեդրոնատեղին է ԷՏՄՈՒՆՏ ՔԱՐՈՒԱՆԱ, *անգլիական ընդհանուր մթերանոց, 95, 97, Եիւքսէք-Գալտըրըմ, Վոյվոտա, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս։* 601

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Որք ամսը երկու անգամ կը բանին Լիվըրփուլէ և [illegible] միջեւ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ումպրիա	7718	Գաթալոնիա	4845
Էդրուրիա	7718	Պոթնիա	4531
Սէրվիա	7391	Սամարիա	2574
Աւրանիա	7268	Մարաթոն	2403
Բավոնիա	5587	Ադլաս	2393
Սէֆալոնիա	5517	Սարակոսա	2166
Կալլիա	4809	Թարիֆա	2246
Սիթիա	4557	Բալմիրա	2144
Ալէպպօ	2143	Թրինիտատ	899
Քէտար	1876	Մորոգգօ	1855
Շէրպուրկ	1614		

Trinidad *շոգենաւը Լիվըրփուլէն աստ կ'սպասուի հոկտեմբեր 23ին։*

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ջ. ՃՈԼԻ *գործակատար*
Thomas C. Joly
Թիւ 1, Քիւչիւք Հալիլ փաշա խան,
10 *Ղալաթիա*

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷԻ

ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿԸ

1890 *Սեպտեմբեր 12 Չորեքշաբթի օրէն սկսեալ մինչև նոր տնօրինութիւն*

Բացի կիրակի օրերէն) Եւրոպական եզերքէն կամուրջ իջնող շոգենաւոց երթեւեկութիւնը ժ. Վ.

12 45 Ենիմ. Մէզպ. Պէօյ. Թարփ. Ենիք. Պօյաճ. Ռ. Հիսար (Արնաւուտ գիւղի շոգ. հետ պիտի հաղորդակցի) 38
1 — Ռ. Ա. Գավագ Մէզպ. Պէօյ.ք. Թարապ. Պէյգօզ մինչև Գանտիլլի [Գանտ. շոգ. հետ պիտի հաղորդկցի. ուր. օրերը Վ.անիք. Չէնկ. Պէյլ. Գզկ. Պէշիք] 37
1 30 Ենիմ. Մէզարպ. Պէօյիւք. Թարապ. Ենիքէօյ Սթէն. Միրկ. (Արնաւուտ գիւղի շոգ. ին հետ պիտի հաղորդակցի) 38
2 15 Ենիմ. Մէզարպ. Պէօյիւք. Թարապ. Ենիք. Պէշիք. (Ենիգիւղի շոգ. ին հետ պիտի հաղորդակցի ուրբաթները մինչև Պէպէք պիտի հանդիպի) 17
2 50 Ենիք. Սթէն. Միրկէն Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուրչ. Օրթ. Պէշիքթ. (բացի ուրբաթէ) 21
2 45 Ռ. Ա. Գավագ Ենիմ. Մէզարպ. Պէօյիւք. Թարապ. Պէյգօզ Ռ. Պաշճէ Չուպգ. Գանլըճա Ա. Հիսար Գանտիլ. Պէշիքթ. (ուրբաթ օրեր ժամ 2 45ին Մէսար. էն պիտի մեկնի) Վ.անիք. Չէնկ. Պէյլէր. Գուզկ. 20
3 15 Ենիմ. Մէզպ. Պէօյ. Թարպ. Ենիք. Սթէն. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար. Պէպէք [Պէպէքի շոգ. հետ պիտի հաղորդակցի) ուրբաթները Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք. 28
4 30 Ենիմ. Մէզպ. Պէօյիւք. Թարպ. Ենիք. Սթէն. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք 33
5 45 Ենիմ. Մէզար. Պէօյիւք. Թարպ. Ենիք. Սթէնեա Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար. Պէպէք Արնավ Գուրչ. Օրթաք. Պէշիկ. 22
7 — Ենիմ. Մէզարպ. Պէօյիւք. Թարապ. Պէյգօզ Բաշչ. Ենիք. Չուպ. Գանլըճ. Միրկ. Ռ. Ա. Հիսար Գանտ. Արնվ. Չէնկ. Պէյլէր. Օրթաք. Գուզ. Պէշիք. Իւսկ. 6
8 5 Ա. Ռ. Գավագ Ենիմ. Մէզարպ. Պէօյ. Թար. Ենիք. Սթէնիա Միրկ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուրչ. Օրթ. Պէշիք. 17
10 — Մէզարպ. Պէօյ. Թարապ. Ենիք. Միրկ. Ռ. Հիսար Արնաւ. Օրթաք. Պէշ. 34

Անատօլու քավաքէն կամուրջ իջնող շոգենաւք

12 35 Ենիք. Սթէն. Միրկէօն Պօյճ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնավ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիք. 22
12 30 Ռ. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք. 2
1 — Պէպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք. 22
1 35 Ռ. Հիսար Պէպէք Արնավ. Գուր. Օրթաք. Պէշիքթաշ Գապ. 6
2 15 Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնավ. Գուրչ. Օրթաքէօյ Պէշիքթաշ 23
2 45 Պէպէք Արնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք. 2
3 15 Պէպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշ. 21
3 45 Պէպէք Արնվ. Գուր. Օ. Թ. Պէշիք. Գապ. 23
4 15 Պէպէք Արվ. Գուր. Օրթաք. Պէշ. (Բացի ուրբաթէ) 2
10 — Միրկէօն Չէնկ. ուղղ. կմրջ. բացի ուրբ.է 38
11.10 Պէպէքէն ուղղակի կամուրջ ուրբաթ օրերը Ռ. Ա. Հիսարէն 6

Ասիական եզերքէն կամուրջ իջնող շոգենաւք

12 30 Պէյքօզ Բաշչա. Չուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. (Գանտլ. պիտի հղրդկցի.) 23
12 30 Պէպէք Գանտ. Վ.անիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզգ. Պէշիքթաշ 28
1 25 Գանտ. Վ.անիք. Չէնկէլ. Պէյլէր. Գուզ. Իւսկ. 34
1 35 Պէյգօզ Բաշչա. Չուպուգ. Գանլճ. Ա. Հիսար Գանտլ. (Գանտլ. պիտի հղրդ. (Ուրբաթ օրերը Վ.ան. Չէնկ. Պէյլ. Գուզգ. Պէշիք.) 37
2 45 Պէյգօզէն Ենիգիւղ անտի Եւրոպական եզերք մինչև Պէշիք. (բացի ուրբաթէ) 21
2 25 Գանտ. Վ.անիք. Չէնկէլ. Պէյլէր. Գուզ. Պէշիք. (Բացի ուրբաթէ) 22
3 20 Գանտ. Վ.անիք. Չէնկէլք. Պէյլէրպ. Գուզգ. Պէշիքթաշ (Բացի ուրբաթէ) 34
3 30 Պէյք. Բաշչա. Չուպուգ. Գանլըճ. Ա. Հիսար Գանտիլ. Պէշիք (ուրբթ. 2 45ին Վ.անիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզգ. 20
4 15 Գանտլ. Վ.անիք. Չէնկէլ Պէյլէր. Գուզ. Իւսկիւտար (բացի ուրբաթէ) 33
4 0 Պէյգօզ Բաշչա. Չուպ. Գանլըճա Ա. Հիսար Գանտլ. Վ.անիք. Չէնկ. Պէյլր. Գուզգ. Պէշիկ. (ուրբաթ օրեր ժամ 4.30ին Մէզարպ. էն մեկնելով Պէօյիք. և Թարապեա պիտի հանդիպի։ 37
7 — Միրկ. Ռ. Ա. Հիսար Գանտ. Արնվ. Չէնկ. Պէյլ. Օրթ. Գուզգ. Պէշիք. Իւսկ. 21
9 5 Պէօյիւք. Թարապիա Պէյք. Բաշչ. Չուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ Վ.անիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզ. Իւսկիւտար 20
9 3 Պէյգօզէն ուղ. կամրջ. (բացի ուրբաթէ) 28
10 20 Գանտլ. ուղ. կամրջ. 23
11 — Գուզգ.էն ուղղակի կամուրջ (Բացի Ուրբաթէ) 22
10 50 Չէնկ. ուղղ. կամրջ. ուրբաթները 10 30ին 2

(Բացի կիրակի օրերէն) կամուրջէն Եւրոպական եզերք երթեւեկող շոգենաւոց ժամերը

1 40 Պէշիքթ. Օրթաք. Գուրչ. Արնաւտ. Ռ. Հիսար Պօյաճք. Ենիք. Թարպ. Պէօյ. Մէզար. Ենիմ. 28
2 45 Պէշիք. Օրթաք. Գուր. Արնաւուտք. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Ենիք. Թար. Պէօյ. Մէզարպ. Ենիմ. 33
3 — Գապաթ. Իւսկ. Պէշիք. Գուզգ. Օրթ. Պէյլէր. Չէնկել. Արնավ. Գանտլ. Ա. և Ռ. Հիսար Գանլըճ. Միրկ. Ենիք. Բաշչ. Պէյք. Թարապ. Պէօյ. Մէզ. Ենիմահալլէ 6
4 — Պէշիք. Օրթ. Գրչ. Արնվ. Պէպէք Ռ. Հիսար Պօյճ. Սթէնեա Ենիք. Թարպ. Պէօյք. Մէսար. Ենիմ. 22
5 — Իւսկ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթաք. Պէյլ. Չէնկ. Արնվ. Գանտ. Ա. և Ռ. Հիսար Գանլ. Չուպք. Միրկ. 21
6 — Գապաթ. Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ. Պէպէք. Ռ. Հիսար Միրկ. Ենիք. Պէյգօզ Թարապ. Պէօյիւքտ. Մէզր. Ենիմ. և Գավագներ 17
7 — Պէշիք. Իւսկ. Գուզկ. Պէյլ. Չէնկ. Արնվ. Գնտլ. Ռ. Հիսար Պօյաճ. Գանլ. Ենիք. Պէյգօզ Թարպ. Պէօյիւք. 20
8 30 Պէշիք. Օրթ. Արնավ. Պէպ. Ռ. Հիսար Միրկ. Ենիք. Թարպ. Մէզար. Պէօյ. 34
9 20 Պէշիք. Օրթաք Գուրչ Արնավ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկ (ուրբաթները Ենիք. Թարապ. Պէօյիւք. Մէզարպ. 38
10 10 Ենիք. Թարպ. Պէօյք. Մէզպ. Ենիմ. Ուրբաթները Ռ. Հիսար Միրկէօն 37
10 5 Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնվ. Պէպէք Ռ. Հիսար Պօյճ. Միրկ. Ենիք. Թարպ. Պէօյ. Մէզպ. Ենիմ. (բացի ուրբաթէ) 21
10 45 Ռ. Հիսար Պօյաճ. Միրկ. Սթէն. Ենիք. Թարպ. Պէօյիւքտէրէ. Մէզար. Ենիմ. (ուրբաթները Օրթագիւղ) 17
11 20 Ենիք. Թարպ. Պէօյ. Մէզպ. Ենիմ. 38
11 35 Պէպէք Ռ. Հիսար Պօյաճ. Միրկ. Սթէն. Ենիք. (ուրբաթները Պէշիքթաշ) 22

Կամուրջէն Անատօլու քավաք երթեւեկող շոգենաւոց ժամերը

1 5 Ուղղակի Միրկէօն 23
2 5 Ուղղակի Պէպէք
3 15 Ուղղակի Պէպէք 23
3 45 Ուղղակի Պէպէք (բացի ուրբաթէ) 2
10 30 Պէշիք. Օրթ. Գուրուչ. Արնավ. Պէպէք (Ուրբաթ օրերը 10 15ին և Ռ. Հիսար Վ.ոսփոր Ենիոց շոգ. հետ պիտի հաղ.) 6
11 20 Գապ. Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնավ. Պէպէք Ռ. Հիսար. Պօյաճքք. 20
11 40 Պէշիք. Օրթ. Գուրուչ. Արնվ. Պէպէք [Բացի ուրբաթէ] 2
12 — Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնվտ. 6

Կամուրջէն Ասիական եզերք երթեւեկող շոգենաւոց ժամերը

1 45 Ուղղակի Գանտիլլի (բացի ուրբաթէ) 22
2 30 Ուղղակի Չէնկ. Գանտլ. [Բացի ուրբաթէ] 34
3 — Իւսկ. Գուզկ. Պէյլ. Չէնկ. Վ.անիք Գանտ. Ա. Հիսար Գանլ. Չուպուգ. Բաշչ. Պէյգ. ուրբաթները 2 30ին եկլելով Թարպ. Պէօյիւքտէրէ հանդիպելով Մէզարպ. պիտի երթայ 37
3 40 Ուղղակի Գանտիլլի (բացի ուրբաթէ) 38
8 15 Գուզկ. Պէյլ. Չէնկ. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլ. Չուպ. Բաշչ. Պէյգօզ (Բացի ուր.) 23
9 25 Պէշիքթաշ, Գուզկունճ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Վ.անիք. Գանտիլ. (Գավագներ գացող շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի) 23
10 5 Գանտիլլի Ա. Հիսար Գանլ. Չուպ. Բաշչա. Պէյգ. Թարապ. Մէզարպ. Գավագներ [ուրբաթները Պէյլէրպ] 33
10 10 Գապ. Գուզկ. Պէյլ. Չէնկ. ուրբաթները 10ին միայն Գուզ. Չէնկ. պիտի հանդիպի 2
10 40 Իւսկ. Գուզ. (Բացի ուրբաթէ) 22
10 45 Պէշիքթաշ Գուզկնճ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Վ.անի. Գանտ. Պէպէք (Ուրբաթ օրերը Իւսկ. 28
11 15 Գանտիլ. Ա. Հիսար Գանլըճ. Չուպ. Բաշչ. Պէյգօզ (ուրբթ. Գուզկ.) 23
11 30 Գապաթ. Գուզ. Պէյլ. Չէնկ. Վ.անիք. 34

Ամէն ուրբաթ առաւօտ երեքին քառորդ մնացած կամուրջէն շոգենաւ մը ելլելով ուղղակի Պէպէք.

Ամէն ուրբաթ օր կամուրջէն ժամ չորսին շոգենաւ մը ելլելով Իւսկ. Գուզկ. Պէյլ. Չէնկ. Վ.անիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլ. Չուպ. Բաշչ. Պէյգօզ Թրպ. Պէօյք. Մէզպ. հանդիպելով Ենիմ. պիտի երթայ։

Ամէն ուրբաթ երեկոյ ասանուկէալին Ենիմ. շոգենաւ մը ելլելով Մէզպ. Պէօյք. Թարպ. Պէյգօզ Բաշչ. Չուպ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Վ.անիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Իւսկ. հանդիպելով կամուրջ պիտի երթայ։

Դարձեալ ամէն ուրբաթ երեկոյ Մէզպ. էն տասն մէկին շոգենաւ մը ելլելով Պէօյք. Թարպ. Պէյգօզ Ենիք. Միրկ. Ռ. Հիսար Արնվ. Օրթաք. Պէշիք. հանդիպելով կամուրջ պիտի երթայ։

Առաւօտուն Ենիմահալլէէն ժամ 12ին և 1.30ին և կամուրջէն 1.20ին և երեկոյները կամուրջէն 8 15ին և 8.30ին, և ժամ 10ին Մէզարպուրնուէն ելնող շոգենաւներուն մէջ բեռ չպիտի ընդունուին։ Ժամ 10.40ին կամուրջէն Իւսկիւտար գացող շոգենաւը բեռ չպիտի ընդունի։

Փոթորկալից օդերուն Մէզարպուրնու և Ռ. Գավագ շոգենաւ չպիտի հանդիպի։

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐԷ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

Իւսկիւտարէն Կամուրջ		Կամուրջէն Իւսկիւտար	
— —	— —	— —	6 25
— —	7 5 Պէշիք	— —	7 5
— —	8 — Պէշիք	12 20	8 15 Պէշիք
12 30	8 20 Վ.ոսփ	12 50	9 5
1 — Պէշիք.	9 —	1 20 Վ.ոսփ.	9 50
1 30	9 30	1 35 Պէշիք	10 10 Պէշիք
2 — Վ.ոսփ.	10 — Ֆէրպ.	2 10	10 30 Ֆէրպ.
2 30 Պէշիք.	10 20 Պէշիք	3 — Վ.ոսփ	10 40 Գզ.
3 —	10 50	3 —	11 —
3 15 Ֆէրպ.	11 — Գուզգ.	3 20 Պէշիք	11 20 Ֆէրպ.
3 40	11 10 Ֆէրպ.	4 45 Պէշիք	11 20
4 15 Պէշիք.	11 20	3 45 Ֆէրպօթ	11 50
4 45 Վ.ոսփ.	11 40	5 — Վ.ոսփ.	11 55 Գզ.*
5 — Ֆէրպ.	12 5	5 35 Պէշիք.	12 5
5 30	— —	5 30 Ֆէրպօթ	— —
6 15	— —	— —	— —

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐ

Իւսկիւտարէն Կամուրջ		Կամուրջէն Իւսկիւտար	
— —	— —	— —	— —
— —	7 5 Պէշիք	— —	— —
12 15	8 — Պէշիք	12 35	7 5
1 — Պէշիք**	8 20 Վ.ոսփ.	1 20 Պէշիք	8 15 Պէշիք.
1 45	9 — Պէշիք	2 —	9 5
2 30	9 30	2 40	9 45
3 20	10 — Ֆէրպ.	3 10 Պէշիք	10 10 Պէշիք
3 15 Ֆէրպօթ	10 10 Պէշիք	3 45 Ֆէրպօթ	10 30 Ֆէրպ.
4 — Պէշիք.	10 40	4 30	10 40
4 45 Վ.ոսփ.	11 10 Ֆէրպ	5 — Վ.ոսփ.	11 20 Ֆէրպ.
5 15 Պէշիք	11 10	5 25 Պէշիք.	11 20
5 — Ֆէրպօթ	11 40	5 30 Ֆէրպօթ	11 40
6 —	12 5	6 15	12 5

* Այս երթեւեկութիւն Հրէից տօներուն, և շաբաթ օրերը Գուզգ. չպիտի հանդիպի։
** Բացի կիրակի օրերէ։

ՀԱՐԷՄ ԻՍԿԵԼԷՍԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

ԲԱՑ Ի ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐԷՆ

2 30 Հարէմէն Սալաճագ (բացի կիրակիէ)
4 15 » » (բացի ուրբաթէ)
10 40 » » (բացի ուր. և կիր. օրերէ)
11 25 » » (ուր. և կիր. Ժ. 10 45ին
2 10 կամուրջէն Հարէմ Սալաճագ (բացի կիր.)
3 45 կամուրջէն Հարէմ Սալաճագ (բացի ուր.)
10 10 կամուրջէն Հարէմ անտի Սալաճագ (բաց ի ուրբաթ և կիրակի օրերէն)
11 10 կամուրջէն Հարէմ անտի Սալաճագ (Կիրակի և ուրբաթ օրերը Ժմ. 10 30 ին)։

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ՍԻՐՔԷՃԻ ԻՍԿԵԼԷՍԻ ԵՒ ԳԱՊԱԹԱՇԻ ՄԻՋԵՒ ԿԱՌԱԲԱՐՁ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

3 15 Իւսկիւտարէն Գապաթաշ Սիրքէճի
5 — Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
10 — Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
11 10 » Գապաթաշ (Ենի գիւղի շոգենաւին հետ կը հաղորդակցի)
3 45 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
5 30 Սիրքէճիէն Գապաթաշ Իւսկիւտար
10 30 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
11 20 Գապաթաշէն Իւսկիւտար

Ծան. — Օդը մրրկալից եղած ատեն, շոգենաւք իրենց գտնուած տեղը պիտի մնան։ 12

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ